

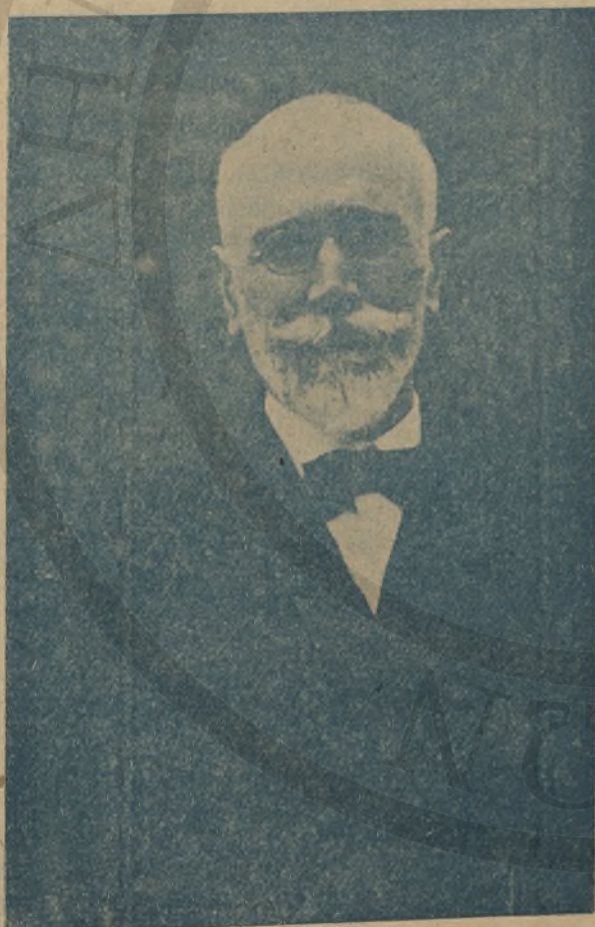

ΧΑΝΙΑ 1 Ἀπριλίου, 1955

ΕΤΟΣ Δ' ΤΕΥΧΟΣ 10ον

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡ. Δραχ. 20

ΤΙΜΗ ΦΥΛ. ΔΡΑΧ. 1

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ

BENIZEΛΟΣ

Ἐδάσταξες στὰ χέρια μιὰν Ἑλλάδα
 ποὺ στὴν ἀφάνεια πήγαινε πεσμένη.
 Μὲς στὸ σκοτάδι βρῆκες τὴ σβυσιμένη
 καὶ ἀναψες, οὐράνιε σὺ, τὴ δάδα,

Κι' ἦτανε λαμπρὴ φλόγα—Ὀλυμπιάδα
 π' ἀστραποβόλησε—πυρσὸς—Καὶ μένει
 ἀμίμητα στὸν χρόνο ἀναμμένη . . . .
 Ἄρχαία ξαναφάνηκε ὁμορφάδα.

Μὰ πάλι, τῆς φυλῆς τὰ πεπρωμένα
 ἦταν—στὸν οὐρανὸ ἐσὺ σὰν ζούσες.
 νὰ πέσωμε σέ χάη μελνικασμένα.

“ὦ, ἂν εἶχαμε δυνάμεις ζωοποιούσες
 θὰ μπόρειε γιὰ νὰ πῆ τότε τ' ἀγέρι:
 Ἐδῶ μεσ' ἀπ' τὸν τάφο σου Λευτέρη.

Σ. ΣΜΠΥΡΑΚΗΣ
 Ἡδ' Πρακτ.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ἐπὶ τῇ 19ῃ ἑπετείῳ ἀπὸ τοῦ θανάτου του

18 Μαρτίου 1936. Στὸ Παρίσι σ' ἓνα σπίτι τῆς λεωφόρου Μπωλὸν ὁ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ—ἐξόριστος ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα—ἄφινε τὴν ὑστάτη του πνοή. Ὁ Ἑλληνισμὸς ἔχανε τὸ μεγαλύτερό του ἡγέτη, ἡ ἀνθρωπότης ὀλόκληρος τὸν σταυροφόρον τῆς εἰρήνης. Ὅπως εἶχεν ὀνομάσει τοῦτον ὁ Leon Bourgeois. Ὁ μέγας ἐθνικὸς ἡγέτης, ὁ διπλωμάτης, ὁ ἀκούραστος ἀγωνιστὴς καὶ πάνω ἀπ' ὅλα ὁ μάχος τῶν διεθνῶν διασκέψεων ἐξέλιπεν πιά. Ὁ ὀλοκληρωτὴς τοῦ θαύματος τοῦ 21, ὁ καλλιτέχνης τῆς καρνατίδος—Μεγάλης Ἑλλάδος.

Τὸ φωτεινότερο ἄστρο στὸ παγκόσμιο πολιτικὸ στερέωμα ἔσβυνε καὶ μόνον τὸ ἐκτυφλωτικὸ του φῶς ἔμεινε γιὰ νὰ φωτίζη αἰώνια τὸν Ἑλληνισμὸ.

Ἀναμφισβήτητα τὸ Γουδι εἶναι κείνο ποῦ περάτωσε τὸ ἔργο τῆς Ἀγίας Λαύρας, γι' αὐτὸ κι' ἀποτελεῖ τὸ σημαντικώτερο σταθμὸ στὴν Νεοελληνικὴ Ἱστορία.

Τὸ 1909 εἶναι τέρμα καὶ ἀφετηρία.

Τέρμα μὲν στὴν διεθνῆ ἀνυποληψία τῆς «μικρᾶς καὶ ἐνδόξου Ἑλλάδος» καὶ τῆς πολιτικῆς τῆς ἐπαιτείας τοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ ὕλικοῦ ξεπεσμοῦ τοῦ κομματικοῦ φεουδαρχισμοῦ καὶ τῆς ὀλιγαρχίας.

Ἀφετηρία δὲ γιὰ τὴν ἀνοδοτῶν ἐλευθέρων ἀστῶν γιὰ τίς πολυλαπλῆς κοινωνικῆς κι' οικονομικῆς μεταρρυθμίσεις, γιὰ τὴ δημιουργία κράτους, γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν ὀνείρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ γιὰ τὴ δημιουργία τῆς μεγάλης Ἑλλάδος. Κι' ὁ πρωταγωνιστὴς τῶρα δὲν ἦταν ὀλόκληρος τὸ ἔθνος ἦταν ἓνας. Ἐνας ὀψηλὸσωμος ἀσθηρὸς ἐπαρχιωτῆς μὲ προῶρως λευκάζον γένειον καὶ τὰς διόπτρας τοῦ καθηγητοῦ

διέσχιζε ἓνα πρωῖνὸ τοῦ Δεκεμβρῆ τὴν πλατεῖα τῆς Ὀμονοίας. Κανεὶς δὲν τὸν ἀνεγνώριζε κι' ὅμως δι' αὐτοὺς καὶ ὀλόκληρον τὴν Ἑλλάδα εἶχε διαπλευσεί τὸ Αἴγαλον ὑπὸ τὴν καταιγίδα τῆς Δεκεμβριανῆς νυκτός. Ἦταν ὁ ἡγέτης ὁ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ὁ ἀρτιώτερος τύπος τοῦ πολιτικοῦ μὲ τίς τολμηρὰς πτήσεις καὶ τίς ἀσφαλεῖς προσγειώσεις. Ἐνας ἄνδρας μ' ἀκαταδάμαστο δυναμισμό κι' ἀκατάβλητη πίστη στὸ λαὸ του καὶ στὴ ζωτικότητα τῆς φυλῆς. Ἐνας ἄνδρας προικισμένος μὲ τελευταίαν ἐνόρασιν καὶ μὲ διαίσθησιν προφητικὴ. Ἐνας μέγας ὀνειροπόλος καὶ ἀπαράμιλλος ἰδεολογιστὴς πραγματοποιός. Αὐτὸς ἦταν ὁ καινούριος ἡγέτης ποῦ σὲ λίγο χρόνον ὠδήγησε τὸ λαὸ του στὴ μεγάλη ἐθνικὴ πραγματοποίηση.

Μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον κι' ὕστερα ἀπὸ ἀληθεῖς θριάμβους στοὺς διεθνεῖς διπλωματικούς στίβους ἐπέστρεψεν εἰς τὰς

ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΝΕΚΡΟ

Καμπάνες πένθημα χτυπούσανε μὰ κι' οἱ καρδιὲς ἦταν θλιμμένες τὰ πάντα, ὅλη ἡ γῆ, στιγμὲς πολὺ δυστυχημένες.

Ὅλος ὁ κόσμος στέναζε τὰ πάντα κλαίγανε, πενθοῦσαν καὶ τὸ νερό, καὶ ἡ πηγὴ κι' αὐτὰ δακρυροοῦσαν.

Κι' ὁ οὐρανὸς θλιμμένος ἦτανε τὰ πάντα σκέπαζεν ἡ θλίψη

γιατί, ὦ συμφορὰ, κείνος μᾶς εἶχεν λείψει.

ΑΝΝΟΥΛΑ ΓΑΛΑΝΗ
Ε. Σ. Χ.

Ἀθήνας κομίζων τὸ τρίπτυχον: Neuilly—Sevres—Saint Germain ποῦ δὲν εἶναι παρὰ ἡ Μεγάλη Ἑλλάς. Κι' ὁ φόρος τιμῆς κι' εὐγνωμοσύνης τῶν Ἑλλήνων—κι' ἄς μὴ τὸ γράψῃ. Οἱ σφαῖρες τοῦ σταθμοῦ τῆς Λυῶνος καὶ τὰ σφαιρίδια τῆς 1 Νοεμβρίου ποῦ συνεκλόμισαν συνθέμελα τὸ νεόδμητον οἰκοδόμημα τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ὥσπου τὸ γκρέμισαν.

Σήμερα ποῦ μᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ τὸν ἐξανηλυθῶμε καὶ νὰ ἀναζητήσωμε τὴ μεγάλη μορφή του, ἡ σκέψις κάθε Ἑλλήνος θὰ πάρῃ τὸ δρόμον τῆς Κρήτης γιὰ νὰ τὸν βρῇ στὸ πρῶτον τοῦ ὄρη τῆρις ὅπου ἀναπαύεται, Ὅχι σὰν ἓνα νεκρὸ ἔστω κι' ἐνδοξο, τὸν ἐνδοξότερον τῆς Νεοελληνικῆς Ἱστορίας. Γιατί ὑπάρχει πάρα πέρα ἀπὸ τὸ ὕλικὸ τὸ φθαρτὸ του στοιχεῖο σὰν ἓνα ἀνεξάντλητο πνευματικὸ κεφάλαιο. Ποῦ δὲ θὰ πάψῃ νὰ ποτίζη τὴ συνείδηση ὄλων τῶν Ἑλλήνων. Θὰ τὸν ἀναζητήσῃ σὰν ἐθνικὸ σύμβολο ποῦ θὰ συμβολίζει αἰώνια τὴν ἐθνικὴ ἀνάστασι. Σὰν ἓνα φωτεινὸ φάρος ποῦ δὲν θὰ πάψῃ νὰ φωτίζη κάθε Ἑλληνα δείχνοντάς του τὸ δρόμον ποῦ ἦρθε καὶ ποῦ πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ γιὰ τὴν πραγματοποίηση τῶν ἐθνικῶν μᾶς ἰδεωδῶν Ὅς τὸν θυμηθῶμε σήμερα—ἰδιαίτερα ἐμεῖς τὰ κρητικὸπouλα—γιὰ νὰ θερμάνῃ τὴ θέλησή μας καὶ νὰ μᾶς γίνῃ παράδειγμα. Γιὰ νὰ ἀντλήσωμε καινούριες δυνάμεις γιὰ τὴ συνέχιση τοῦ ἔργου του, ποῦ ἐπιβάλλεται σήμερα.

Χανιά 18 Μαρτίου 1955

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β. ΛΟΥΓΙΑΚΗΣ
Ὁκ Πρακτικοῦ Β.Γ.Χ.

ΓΚΡΕΚΟ (1541 - 1614)

Υπό Γ. ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗ μαθητοῦ Β'. Γ. Α. Χ.

Ἀπὸ τὴν πιὸ παλιὰ ἐποχὴ, ἔχουμε δείγματα τῆς ζωγραφικῆς. Ἀπὸ 3.000 χρόνια π.χ. ἔχουμε εἰς τὴν Αἴγυπτον τὶς πρῶτες τοιχογραφίες εἰς τοὺς περιφίμους τάφους τῶν βασιλέων. Ὅμως ἡ Αἴγυπτος δὲν μπόρεσε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν προοπτικὴν παράστασιν....

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως ( ) δίδεται μία ἀπροσδόκητη ἐξύψωσις εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῆς πραγματικότητος. Σειρὰ δλόκληρον ζωγράφων κατακοῦν βαθμηδὸν καὶ τελειοποιοῦν τὰ ἐκφραστικὰ μέσα. Εἶναι ἡ ἐποχὴ, πού ἡ ζωγραφικὴ φθάνει εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης της. Δαβίντσι, Ραφαήλ, Τιτσιάνος, Μιχαήλ Ἀγγελος, Φοῦ Ἀντζελίκο, Βουτέλι Τιντορέτο καὶ τόσο ἄλλοι μεταχειρίζονται τὰ ἐκφραστικὰ αὐτὰ μέσα, διὰ νὰ ἐνσαρκώσουν τὰ μεγάλα δράματα καὶ τὶς καλλιτεχνικὰς ἰδέας της.

Ἡ καλλιτεχνία ἀπλώνεται εἰς ὅλον σχεδὸν τὸν κόσμον. Εἰς τὴν Γερμανίαν μὲ τὸν ἅγιον καὶ βαθὺ Γκρίνε Βάλντ καὶ τὸ μεγάλο Δύρερ. Εἰς τὸ Βέλγιο μὲ τοὺς Ρούμπενς καὶ Βάν Ντάικ εἰς τὴν Γαλλίαν μὲ τὸν Πουσσέν καὶ τὸν Βάν-Γκόγκ. Στὴν Ὀλλανδίαν οἱ Τιτάν καὶ Ρέμπραντ, εἰσδύει εἰς τὰ μυστήρια τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τέλος εἰς τὴν Ἰσπανίαν μεταξὺ τῶν ἄλλων ὁ Μουρέλλο καὶ ὁ Θεοτοκόπουλος μὲ τὶς μυστικὰς ὀπτασίας του, φέρουν τὴν ζωγραφικὴν εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς ἀκμῆς της. . . . .

«Ἡ Κρήτη τοῦ ἔδωσε τὴν ζωὴν, καὶ τὸ Τολέδο τὴν τέχνην του.» Λέει εἰς τὸ σονέττο πού ἔγραψε διὰ τὸν Γκρέκο ὁ φίλος του ὁ Δομινικανὸς μοναχὸς καὶ ποιητὴς Ὁρτένσιο Παραβιθίνο, ὅταν πέθανε ὁ μεγάλος Ἕλληνας καὶ Κρητικὸς τοῦ Τολέδο. Ἡ φράσις αὕτη ἀναγράφηκε εἰς τὸ μνημεῖον πού ἀνήγειρε τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Βολιαδολίδ πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου Κρητικοῦ ζωγράφου, κοντὰ στὸ Ἡράκλειον, στὸ μικρὸ χωριὸ Φόδελε. Σήμερα εἶναι πιὰ βέβαιον, πὼς ὁ Δ. Θεοτοκόπουλος γεννήθηκε τὸ 1541. Τὸ πέλλο πού κάλυπτε τὴν καταγωγὴν του, σιγὰ—σιγὰ ὑψώθηκε καὶ σήμερον γνωρίζομε πὼς στὰ 1453 ὅταν ἔπεσε ἡ Κων(σταντινούπολις), ἡ ἀριστοκρατικὴ οἰκογένεια Θεοτόκη ἦρθε εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγκατεστάθηκε στὴν Ἀθήνα. Ὑστερὰ ἀπὸ μερικὸν αἰῶνα, ἓνα κλάδο αὐτῆς τῆς οἰκογενείας, τὸν βρῖσκουμε στὴν Κέρκυρα, ἓνα ἄλλον, τοὺς προγόνους τοῦ Γκρέκο, στὴν Κρήτη Ἡ Κρήτη ἔκείνη τὴν ἐποχὴν, ἀνῆκε στὴν Βενετιανὴν καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσά της, εἰς Ἡράκλειον, ἡ βασίλισσα τῶν θαλασσῶν συγκέντρωνε ὅλη τὴν ἀριστοκρατίαν καὶ τὴν δόξαν τοῦ Ν. Αἰγαίου.

Τὸ πιὸ λαμπερὸν πετράδι τῆς κορώνας τῆς Βενετίας, ἦταν ὁ Τιτσιάνος, καὶ ἀγαπημένος του μαθηταὶ ἦσαν δύο. Ὁ Τιντορέντο καὶ ὁ Γκρέκο. Λίγον πρὶν ἀπ' τὸν παγκόσμιον πόλεμον, ἔμαθαν πὼς μία

οἰκογένεια μὲ τὸ ὄνομα Θεοτόκη ζοῦσε εἰς ἓναν ἀπομακρυσμένον χωριὸν, τὸ Φόδελε. Στὴν Κρήτη οἱ Θεοτόκηδες, ἔβαλαν στὸ ὄνομά τους τὴν συνηθισμένη κατάληξιν (πουλος) καὶ ἔγιναν Θεοτοκό—πουλος. Ὁ κλάδος τῆς Κερκύρας δὲν ἄλλαξε τὸ ὄνομά του.

Ὅπως ἔχω διαβάσει τὸ χωριὸν τοῦ Γκρέκο, τὸ Φόδελε, εἶναι ἓνα ἀσκητικὸν τοπίον, πού τὸ ξέρομε ἀπὸ τοὺς πίνακας πού ἔγραψε ὁ Γκρέκο εἰς τὸ Τολέδο. Ὅταν ὁ Γκρέκο πῆγε στὴν Βενετίαν, ἦταν ἡδη ἓνας τέλειος ἀγιογράφος. Σ' ἓνα μικρὸν μοναστήριον τοῦ Φόδελε, οἱ καλόγηροι τὸν μύησαν στὴν Βυζαντινὴν τέχνην. Τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν Γκρέκο, εἶναι λίγα χρόνια πού ἄρχισε, καὶ ἀκόμη οἱ ἀπόγονοί τους δὲν εἶχαν ἰδέαν διὰ τὸν μεγάλο τους πρόγονον.

Λένε πὼς τὰ περισσότερα ἔργα του, καὶ ἰδίως ἡ εἰκὼν τοῦ «Ἁγίου Μαυρικίου» εἰς τὸ Ἐσκοριάλ εἶναι γεμάτη ἀπὸ τὰ χρώματα τοῦ Φόδελε. Ρῶδιον καὶ γκρι, κίτρινον τοῦ λεμονιοῦ καὶ μπλέ, καστανὸν τῆς γῆς καὶ πράσινον. Τὰ χρώματα, ἐκφράζουν τὴν ἔκτασιν τῆς ψυχῆς του. . . . Στὴν εἴσοδον τοῦ χωριοῦ, στὴν σκιὰ ἑνὸς ἐπιβλητικοῦ πλατάνου, ὁ ξένος βρῖσκει μιὰ ἀτέριτη πλάκα, μὲ τὴν ἐπιγραφήν: «Ἡ ἱστορικὴ σχολὴ τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Βολιαδολίδ, ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδιὰ τῆς Καστέλλης, ἀφιερῶναι στὸ Φόδελε αὐτὴν τὴν πέτραν πού Τολέδο εἰς μνήμην τῆς ἀθανάτης δόξης τοῦ Δ. Θεοτοκόπουλου.»

Καὶ ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἐπιγραφήν ὑπάρχει μία μπρούτζινη προτομὴ τοῦ ἀειμνήστου ζωγράφου. Ὁ Θεοτοκόπουλος ἦταν ἀπὸ ἀριστοκρατικὴν οἰκογένειαν. Ἡ εὐγενὴς καταγωγὴν του εἶναι φανερὴ, ἀπὸ τὸν ἀριστοκρατικὸν χαρακτῆρα τῆς τέχνης. Πού ἄλλου στὸν κόσμον ἔχουν ζωγραφιστεῖ γέρια σὰν αὐτὰ πού ζωγράφησε αὐτός, τόσο λεπτὰ καὶ τόσο νατουραλιστικά, μὲ δάκτυλα πού τὸ ἀγγιγμά τους θὰ μπορούσε νὰ κάμη τὸ κάθε τι νὰ τρέμη; Στὰ 1902, ἡ τέχνη τοῦ Γκρέκο δὲν ἦτο γνωστὴ εἰς τοὺς κρητικούς. Ἀπόδειξις ὅτι τὰ περισσότερα ἔργα του βρῖσκονταν ἀκόμα στὰ ὑπόγεια τοῦ Πρόδο, καὶ ὅταν ὁ Μωρίς Μπαρέζ ζήτησε νὰ δῆ τὴν «Ταφὴν τοῦ κόμητος Ὁργείας» τὸν ρώτησαν ἂν ἐννοοῦσε τὸ ἔργον ἐκεῖνον τοῦ «γέροντος—τρολλοῦ». Γρήγορα ἡ Κρήτη δὲν εἶναι ἀρκετὴ γιὰ ν' ἀπλώσῃ τὰ φτερά του ὁ νεαρὸς αἰετός.

Καὶ ὁ Δομίνιος ἀποχαιρετᾷ τοὺς δασκάλους του καὶ τὰ βουνὰ τῆς πατρίδος του, καὶ φεύγει διὰ τὴν Βενετίαν. Ἐχει τὴν καλὴν τύχην νὰ τὸν δεχτῆ μαθητὴν του ὁ Τιτσιάνος πού τόσα πολὺ τὸν ἐκτιμᾷ ὥστε ὕστερα ἀπὸ μερικὰ χρόνια, παρ' ὅλον πού εἶναι παλὺ νέος ἀκόμη, τὸν συνιστᾷ στὸν Φίλιππο Β' τῆς Ἰσπανίας, γιὰ νὰ δουλέψῃ στὸ Ἐσκοριάλ, μ' αὐτὰ τὰ λόγια: «τὸν πολὺτιμον νεαρόν μου μαθητὴν». Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς ὁ Γκρέκο ὀφείλει πολλὰ στὸν Τιτσιάνον. Αὐτὸ ὅμως πού ἔξακο-

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Τὸ Γυμνάσιόν μας, συνεχίζοντας ὅπως πάντα μίαν μακρόχρονον λαμπρὰν ἀθλητικὴν δρασίαν καὶ ἱστορικῶν δεκαδῶν ἐτῶν ἀναδεικνύοντας πανελληνιονίκας καὶ παγκρητίους νικητὰς κατέχει σήμερον ἀξιολόγητον θέσιν μεταξὺ τῶν Γυμνασίων τοῦ Νομοῦ μας. Οἱ μαθηταὶ χάρις εἰς τὰς ἀόκνους προσπάθειάς τοῦ γυμνασίου μας κ. Λυκάκη, χωρὶς νὰ παραμελοῦν τὰ μαθήματά τους, γυμνάζονται τακτικὰ καὶ ἐπίμονα. Μὲ τὴν βοήθειαν φιλοτίμων προσπαθειῶν ποὺ καταφαίνονται εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς μαθητὰς, καταβάλλονται προσπάθειαι διὰ τὴν καλλιέργειαν ὅλων τῶν σπόρων, ἀπὸ τὸν πατροπαράδοτο κλασικὸ ἀθλητισμὸν μέχρι τὴν ἀθλοπαιδίαν. Στὸν τομέα τοῦ κλασσικοῦ ἀθλητισμοῦ τὸ Γυμνάσιόν μας ἔχει πολὺ καλοὺς ἀθλητὰς καὶ μάλιστα μὲ ἱκανοποιητικὰς ἐπιδόσεις. Στους δρόμους ταχύτητος ὁ πολυσύνθετος ἀθλητὴς Πεδιιδίτης (Ζ) μὲ 11",7 στὰ 100 καὶ 24"5 στὰ 200 μαζί μὲ τὸν Μασσάρο (Ζ) καὶ τὸν ὑπογράφοντα (Σολιδάκη (Ζ) ἀποτελοῦν μίαν ἀδιάσπαστον τριάδα στὰ 100, 200 καὶ 400 μ. Εἰς τοὺς δρόμους ἀντοχῆς ἔχουμε πολὺ καλοὺς ἀθλητὰς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ξεχωρίζουν ὁ Πεδιιδίτης (Η) μὲ 2'49" στὰ 1000 μ. καὶ ὁ Κουνενάς (Ε) μὲ 2.50" ἐπίσης στὰ 1000 μ.

Εἰς τὰ ἄλλατα ὁ Ἀλεξανδρίδης (Η) καὶ ὁ Φιορέτζης (ΣΤ), ὅπως καὶ ὁ Πεδιιδίτης (Ζ) εἶναι ἱκανοὶ ἀθληταί. Ὁ Ἀλεξανδρίδης κατέχει τὴν θέσιν τοῦ πρωταθλητοῦ τοῦ Νομοῦ στὸ τριπλοῦν μὲ 12,35 μ. ἔχει δὲ ἀτομικὸ ρεκόρ στὸ ὕψος 1.60 μ. καὶ στὸ μῆκος 6. μ. Ὁ Φιορέτζης μὲ ρεκόρ 1.60 μ. εἶναι ὁ νέος μας πρωταθλητὴς στὸ ὕψος. Εἰς τὰς ρίψεις ὁ πρωταθλητὴς τοῦ Νομοῦ Πεδιιδίτης (Ζ) εἶναι πολὺ καλὸς μὲ ρεκόρ στὴν σφαιροβολίαν 12 μ (ἀνδρική σφαῖρα) καὶ 14,35 μ. (ἐφηβική), εἰς δὲ τὴν Ἑλλ. Δισκοβολίαν μὲ 32 μ. Ἀπὸ τὴν μαθητῶν ποὺ ἐπιδίδονται στὰ σπόρ ξεχωρίζουν ἡ Ἀτσαλάκη (Ζ) κατέχουσα τὴν θέσιν τῆς πρωταθλητρίδος τοῦ Γυμνασίου στὸ ἄλλα εἰς ὕψος, ἀκολουθούμενη ἀπὸ τὴν Κουτάντου (Δ) καὶ τὴν Σκυβάλου (Δ).

Ἀλλὰ ὄχι μόνον στὸν κλασσικὸ ἀθλητισμὸν, ἀλλὰ λουθεῖ νὰ ἰδιαίξει τὸν Ἕλληνα, εἶναι ἡ χρησιμοποίησις τοῦ φωτός. Καὶ σ' αὐτὸ μένει ἀληθινὸς Ἕλληνας γέννημα τοῦ τόπου, τὸ φῶς σημαίνει τὰ πάντα δι' αὐτόν.

Οἱ Παναγίαι καὶ οἱ Ἅγιοι του, οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Μάρτυρες του μὲ τὴν ἔκσταση ποὺ τοὺς ἔδωκε ἡ τέχνη του, ὄλοι σὰν φλόγες τῆς ψυχῆς του, τείνουν πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τοὺς ἀνοίγουν, γιὰ νὰ τοὺς βλέπομε σὲ ὅλην τὴν δόξαν, ὅπως τὴν δραματίστην ὁ διδάσκαλος. Τὸ Τολέδο ἤξερε τι ἔχασε ὅταν ἔθαψε τὸν Γκρέκο στὸν τάφο του, τὸν Ἅγιο Δομίνικο. Καὶ ὁ Παραβιθῖνο, μᾶς ἔδωσε τὴ σκέψη ποῦ βρίσκειται σὲ ὅλων τὴν καρδιῆς, ὅταν ἔλεγε στὸ σονέττο του «... καὶ τὴν ἰδιορρυθμίαν του θὰ τὴν θαυμάσουν, δὲν θὰ τὴν μιμηθοῦν οἱ αἰῶνες.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΑΣ

Μὲς τὴν χαράδρα μοναχὰ
ποιὸς ξέρει πόσον ὑποφέρεις
μὰ εὐτυχισμένο ἂν καὶ μικρὸ
γιατὶ βοήθησες τὴ δόξα
γιὰ νὰ φέρης.

Οἱ πόνοι σου εἶναι φρικτοὶ
κι' ὡς τόσο μὲς τὴν ἀγκαλιὰ
ἓνας σταυρὸς ἔχει πνιχτεῖ
στὸ αἷμα ὅπου χύθηκε
μπροστὰ στὴ Δευτεριά.

Δὲν νοιάζεσαι μικρὸ μου ἄγγελουδι
τὴν μάννα σου ποὺ σ' εἶχε μοναχὸ
μὰ γιὰ μᾶς ἄλλης Μάννας σου λουλουδι
ποὺ σ' εἶχε, τώρα κοίτεσαι
στὸ χῶμα τῆς φτωχῆς

Τὸ αἷμα ζεστὸ ἀπ' τὴν πληγὴν
ἀκόμα τρέχει, μὰ κι' αὐτὸ
σὲ λίγο πάγωσε, καὶ εἰς αὐτὴ τὴ γῆ
εὐλαβικὰ μιὰ κόρη ἐγονάτισε
ἔτσι ἦταν γραφτό.

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ

Η' Πρ. Γ. Θ. Χ.

καὶ στὴν ἀθλοπαιδίαν τὸ Γυμνάσιόν μας ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἀξιολόγους ἐπιτυχίας κατέχον μίαν ἐπιζήλον θέσιν. Κάθε τάξις ἔχει ἀπὸ μίαν ὀμάδα μπάσκει καὶ βόλεϋ μπόλ. Καὶ ἰδιαίτερος στὸ μπάσκει ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καταπληκτικὰς ἐπιτυχίας προσόδου διαθέτον ὀμάδες ἰσχυρότατες μὲ ἰσχυροτέρων τὴν ὀμάδα τῆς (Ζ), ἀπαρτιζομένη, ἀπὸ τοὺς ἱκανοὺς μασκεμπωλίτας Βάρδαν, Δελημπαλατάκη, Σολιδάκη, Μασσάρον, Φιλιππάκη ἱκανὴν ν' ἀντιμετωπίσῃ νικηφόρα οἰανδήποτε ὀμάδα μπάσκει τῶν Γυμνασίων ὀλοκλήρου τοῦ Νομοῦ. Συχνὰ τελοῦνται φιλικοὶ ἀγῶνες μεταξὺ τῶν τάξεων.

Στὸ βόλεϋ μπόλ κάθε τάξις δύναται νὰ παρατάξῃ ἰσχυρὰν ὀμάδα μὲ καλύτεραν τὴν ὀμάδα τῆς Ζ περιουμένην πρωταθλήτριαν ἀποτελουμένην ἀπὸ τοὺς βολεμπωλίτας Πεδιιδίτην, Μασσάρον, Φιλιππάκη, Σολιδάκη, Κεφαλοῦκον καὶ Δελημπαλατάκη. Ἀπὸ τὸ τμήμα Θηλέων μόνον αἱ προαναφερθεῖσαι καὶ ἡ Σκουλά καὶ ἡ Βαρκαράκη ξεχωρίζουν στὴν ἀθλοπαιδίαν. Ὁ ἀθλητισμὸς ἐν γένει ἔχει πολὺ ἀναπτυχθῆναι στὸ Γυμνάσιόν μας καὶ εἰς τὸ Γυμνάσιον ποὺ ἀνέδειξε πανελληνιονίκας, ὅπως ἔγραψα εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι μὲ ὀλίγην ἀκόμη προσπάθειαν θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπαναλάβῃ τοιοῦτους ἀθλους.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΣΟΛΙΔΑΚΗΣ

Ζ τάξ. Γυμν. Ἀγ. Νικολάου

ΑΣ ΜΗΝ ΕΜΕΝΑΝ ΜΟΝΑΧΑ ΟΝΕΙΡΑ ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΜΑΣ

Ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἥρωας, ἀπὸ ἡμιθέους, ἀπὸ θυσίας καὶ κατορθώματα ποῦ προκαλοῦν τὸν θαυμασμόν. Εἶναι γεμάτη ἀπὸ ὀνόματα παλληκαριῶν ποῦ ἔγραψαν μὲ τὸ ἱερὸ αἷμά των στὴν ἱστορία σελίδες ἀθανασίας. Εἶναι μίᾳ συλλογῇ πολυτίμων λίθων ποῦ σκορπᾶει τὴν ἀκτινοβόλιν λάμψιν τῆς πέτρα ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ γῆ ποῦ θαμπώνει καὶ τυφλώνει τῆς φυλῆς τῆς ἀνθρωπότητος καὶ προκαλεῖ τὴν λατρείαν καὶ τὸν θαυμασμόν, τὴν ζήλειαν καὶ τὸν φθόνον. Γεμάτη νίκης, γεμάτη θοιάμβους μά... καὶ γεμάτη μαρτύρια καὶ πόνους. Ἡ Ἑλλὰς ἔχει περάσει ἀπὸ πολλὰς κρίσεις γι' αὐτὴν ἐποχάς. Στὴν πορεία τῆς πρὸς τὴν δόξα καὶ τὴν τιμὴν, πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εὐημερία συναντᾷ ἐμπόδια, συναντᾷ ὁδοφράγματα νὰ ὑψώνονται σὰν ἀπειλητικοὶ δράκοντες ἔτοιμοι νὰ τὴν κατασπαράξουν. Ὁ λόκληροὶ ὄγκοι ἐχθρῶν ἐθραύσθησαν μπροστὰ στὴν ἀντίσταση τοῦ γρανιτένιου Ἑλληνικοῦ τείχους.

Τοῦ τείχους ποῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ ψυχὴ, ἀπὸ αὐτοπεποίθηση, ἀπὸ τὴν ἰδεολόγον συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος, ἔστι καὶ ἂν τοῦτο ὠδήγει ὅπως ὠδήγησε εἰς τὴν θυσίαν.

Ναί, στὴν θυσία μὰ καὶ στὴν νίκη καὶ στὴν ἐλευθερία ποῦ ἡ Ἑλλὰς ὑπερησπίζετο διὰν ἐμάχετο στὰ Δερβενάκια, στὸ Ναυαρίνον κ.λ.π.

Δὲν ἠνείχοντο τὸν ἐχθρὸν ὡς κατακτητὴν τῆς πατρίδος των, κίνδυνον τῆς τιμῆς καὶ τῆς θρησκείας των. Εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος των ἔβλεπον καὶ τὴν ἰδικὴν των ἀτομικὴν ἐλευθερίαν. Ἡ φιλοπατρία ἔδιδε νέας δυνάμεις εἰς τοὺς ἐξησθενημένους Ἕλληνας καὶ ἡ φιλοπατρία εἶχε παρακινήσει τὸν Λεωνίδα καὶ τοὺς τριακοσίους νὰ εὗρουν τὸν τραγικὸν ἀλλὰ ἔνδοξον ἐκείνον θάνατον. Δὲν τοὺς ἐτρόμαξε ἡ ὕλικὴ ὑπεροχὴ τοῦ ἐχθροῦ, δὲν προσεκόλουν εἰς αὐτοὺς πανικὸν αἰ ἀπειροὶ στρατιᾶι αὐτῶν. Καὶ πάντοτε, οἱ μικροὶ σὶδὸν ἀριθμὸ μὰ μεγάλοι στὴν ψυχῇ Ἕλληνες μαχεται συνέτριψαν τὸν ἐχθρὸν.

Ἡ ἐπανάστασις ἐπέτυχε καὶ ἡ Ἑλλὰς κατέλαβε τὴν πρέπουσα θέσιν μεταξὺ τῶν πολιτισμένων λαῶν μὲ τοὺς ἀπελευθερωτικὸς τῆς πολέμου καὶ ἀπέκτησε γόητρο μεγάλο μεταξὺ τῶν Ἑθνῶν.

Ἡμεῖς οἱ νέοι ὀφείλομεν νὰ ἐμπνεώμεθα ἀπὸ τὰς ἀρετὰς τῶν προγόνων μας καὶ νὰ δολέωμε παρομοίαν διαγωγὴν διὰν ἡ Πατρίς μας κινδυνεύει.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΚΟΒΒΑΝΤΖΗ

Τάξις Στ'.

Γ. Θ. Χ.

Δὲν ξέρω γιατί ἀϊόφθα ἔλα μοῦ φαινόταν μονότονα, ἀπλά, κουραστικά. Βαρέθηκα νὰ κυττάζω τὰ ἴδια, πάντα τὰ ἴδια, νὰ βρίσκωμμι στὸ ἴδιο μέρος πάντα, στὸ ἴδιο περιβάλλον, νὰ βλέπω τὰ ἴδια πρόσωπα.

Ἦμουν μόνη, πότε γελοῦσα γιὰ τὸν ἐαυτὸ μου πότε πάλι σκεπτόμουν διαφορετικά. "ὦ, κι' ἄς ἦταν δυνατὸ νὰ πραγματοποιηθῆ αὐτὸ ποῦ σκέπτομαι, ἔλεγα: Πόσο χαρούμενη θὰ ἦμουν τότε. Χίλιες φορές τ'ὄχω πει ποῦ καθισμένη μὲ τίς φίλες μου πλάθαμε ἀτέλειωτα φανταστικά καὶ παραμυθένια ὄνειρα, ὄνειρα παιδικὰ ἀφελῆ. Κάθε μὰ πθεῖ καὶ κάτι, κάθε μὰ ὄνειρεύεσαι καὶ ἄλλο· ἢ μὰ ἕνα ὄμορφο σπίτι στὴν ἐξοχὴ μὲ πισίνα, μὲ ὄμορφα λουλούδια, ἢ ἄλλη νὰ εἶναι πολὺ πλουσία, ἢ ἄλλη.. Μὰ ὅταν ἦρθε καὶ μένα ἢ σειρὰ χαμογελοῦσα κρυφὰ γιατί καμμιά δὲν ποθοῦσε τὸ τολμηρὸ ὄνειρό μου, τὸ ὄνειρο τὸ δικό μου ποῦ ἔμενε πάντα μονάχα «ὄνειρο». Καὶ νοιώθοντας μὴ ἀτέλειωτη εὐχαρίστηση γιατί θὰ ἔλεγα καὶ πάλι αὐτὸ ποῦ ποθοῦσα καὶ ὄνειρεύομαι ἀρχισα καὶ λέω σὰν παρμυθὴ: τὸ ὄνειρο ποῦ ζητοῦσα. Τὸ ὄνειρό μου εἶναι νὰ ζήσω σὲ μὴ χῶρα ποῦ ἔχει τὰ πιὸ παράξενα ἔθιμα, ποῦ ἔλα ἐντελῶς εἶναι ἀλλοιωτικά ὡς κι' οἱ ἄνθρωποι καὶ τὸ χῶμα ἀκόμα ποῦ πατοῦν καὶ οἱ Θεοὶ ποῦ λατρεύ.ν. Τὰ σπίτια τους, οἱ Ναοὶ τους θὰ μοῦ ἔκαναν μεγάλη ἐντύπωση καὶ θὰ ἔνοιωθα τότε εὐτυχημένο τὸν ἐαυτὸ μου. Τὸ ὄνειρό μου βεβαίως θὰ τὸ καταλάβατε εἶναι νὰ πάω στὴν «Κίνα» καὶ πλάθω ὄνειρα. Τοὺς φαντάζομαι κίτρινοὺς καὶ ἢ γῆ τους καὶ ἔλα. Πιὸ περιέργη ἔμωμ εἶμαι νὰ δῶ πῶς λατρεύουν τοὺς Θεοὺς τους, γιατί αὐτοὶ τοὺς λατρεύουν πολὺ περιέργη ὅπως ἔχω ἀκούσει. Καὶ νομίζω ὅτι τώρα τοὺς βλέπω ἔλους νὰ προσεύχονται στὸν Βούδδα καὶ νὰ χορεύουν δαιμονισμένα λὲς καὶ θέλουν νὰ ἐξαγνίσουν τοὺς ἀγνωστους Θεοὺς τους καὶ τὰ τὰμ—τὰμ νὰ χτυποῦν μανιασμένα. Καὶ νοιώθω ὅτι ζῶ καὶ γῶ μαζὺ τους καὶ πῶς σὲ μὴ γωνιά καθισμένη χαμογελοῦ εὐτυχημένη γιὰ τὸ ὄνειρό μου, γιατί ἦταν τὸ πιὸ ὄμορφο ἀπὸ ἔλα καὶ πῶς ἔλες διηγώντας αὐτὰ ποῦ εἶδα ἀπὸ τὸ ὄμορφο ταξίδι ποῦ ἔκμα, θὰ ποθοῦσαν κι' αὐτὲς νὰ ταξίδευαν στὴν «Κίνα» στὸ κίτρινο Κράτος μὲ τὰ πιὸ περιέργη ἔθιμα καὶ θὰ πίστευα πῶς ἔλες θὰ μὲ ζήλευαν.

Τὶ κρίμα ὅμως ποῦ τὰ ὄνειρα τοῦ κάθε ἑνὸς μας μένουν πάντα «ὄνειρα».

ΝΑΥΣΙΚΑ ΦΙΑΓΚΟΥΣΑΚΗ

Στ'. Γ. Θ. Η.

ΜΑΘΗΜΑ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ 10^ο

ΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ

I) Τὰ λήγοντα σέ —ίζω

1) Κατὰ γενικό κανόνα ὄσα ρήματα τελειώνουν σέ —ίζω—ίζομαι γράφονται μὲ (ι) π. χ. καθαρίζω, ἀγωνίζομαι, σχηματίζω, ὀργίζομαι, ἀπελπίζομαι κλπ.

2) Τὸ (ι) αὐτὸ διατηρεῖται σὲ ὅλους τοὺς χρόνους καὶ σὲ ὄλες τῆς ἐγκλίσεως π. χ. ἐκαθάρισε, νὰ καθάρῃ, ἐρρύθμισε νὰ διαφωτισθῇ, ἐσφραγίσθη, ἔκτισε, ἔκτισα, κτισμένος, ποτισμένος κ.τ.λ. Θὰ λέω ἀφοῦ γίνεται ἀπὸ ρήμα σέ —ίζω θὰ γράψω (ι).

3) Γράφονται ἀκόμη μὲ (ι) καὶ ὄλες οἱ λέξεις, οἱ ὁποῖες παράγονται ἀπὸ ρήματα σέ—ίζω π. χ. καθάρισμα (καθαρίζω), βάδισμα (βαδίζω), ἀγωνιστής (ἀγωνίζομαι), ἀγωνιζόμενος, μεταρρυθμίσεις, χωρισμός, νόμισμα, προσέγγισης κ.τ.λ. Θὰ λέω καὶ ἐδῶ ἀφοῦ γίνεται ἀπὸ ρήμα σέ—ίζω θὰ γράψω (ι).

4) Μερικὰ σέ —ίζω δὲν γράφονται μὲ (ι), ὅπως τὰ δανείζω, ἀθροίζω, δακρύζω, ἀντικρύζω, κατακλύζω, ὀλολύζω, γογγύζω, συγχύζω, κελαρύζω, ἀναβλύζω, καὶ μερικὰ τῆς ἀρχαίας. Καὶ γι' αὐτὰ ἰσχύουν τὰ πάρα πάνω στοὺς ἄλλους χρόνους καὶ στὰ παράγωγά τους π. χ. ἐδάνεισα, δανειστής, (δανείζω) συνήθροισα, συνηθροισμένος, ἄθροισμα (ἀθροίζω), ἐδάκρυσα, δάκρυον (δακρύζω), σύγχυσις, κελάρυσμα κλπ. Δηλ. διατηρεῖται ἡ ὀρθογραφία τοῦ ἐνεστώτος —(ει, οι, υ).

5) Νὰ προσέχωμε στοὺς ἄλλους χρόνους καὶ στὰ παράγωγα ὅταν τὸ ρήμα δὲν τελειώνει σέ —ίζω ἀλλὰ εἶναι περισπώμενο διότι τότε γράφομε (η) καὶ ὄχι (ι) π. χ. πατῶ, ἐπάτησα, πάτημα (θὰ πῶ, δὲν ἔχω ρήμα πατίζω νὰ γράψω μὲ ι, ἐδαπάνησα, ἐδαπανήθη (θὰ πῶ ἔχω ρήμα δαπανῶ καὶ ὄχι δαπανίζω νὰ γράψω μὲ ι) μελετημένος, μελέτημα, ἐμελετήθη (θὰ πῶ ἔχω ρήμα μελετῶ καὶ ὄχι μελετίζω) παρατήρησις, παρατήρησα (θὰ πῶ ἔχω ρήμα παρατηρῶ καὶ ὄχι παρατηρίζω) κτήμα, κτήσις, ἀπέκτησα, ἀπεκτήθη (ἔχω ρήμα κτῶμαι, ἀπὸ τὸ κτίζω ἔχω ἔκτισα, κτίσις), ὄρμησα (ἀπὸ τὸ ὀρμῶ) προσωμίσθη (ἀπὸ τὸ προσορμίζομαι) κ.λ.π.

II) Τὰ λήγοντα σέ —ώνω—ώνομαι

1) Ὅλα γράφονται μὲ (ω) π. χ. διορθώνω, καμαρώνω, δηλώνω, καταστρώνω, τελειώνω κ.τ.λ. (Εἶναι τὰ εἰς —ω τῆς ἀρχαίας).

2) Τὸ (ω) αὐτὸ διατηρεῖται καὶ στοὺς ἄλλους χρόνους καὶ σὲ ὄλα τὰ παράγωγα π. χ. ἐδήλω-

σα, νὰ δηλώσω, δηλωμένος, δήλωσις, νὰ κατορθώσω κατορθώθης, κατόρθωμα, ἐσημείωσα, ἐσημειώθην, σημειωμένος, σημειώσις κτλ. Θὰ λέω ἀφοῦ γίνεται ἀπὸ ρήμα σέ —ωνω θὰ τὸ γράψω (ω) π. χ. διατύπωσις (ἀπὸ τὸ διατυπώνω), ἐξόγκωμα (ἀπὸ τὸ ἐξογκώνω) ἀναπληρωτής (ἀπὸ τὸ ἀναπληρώνω) ὄχυρωμα (ἀπὸ τὸ ὄχυρώνω) κ.τ.λ.

III) Τὰ λήγοντα σέ —αίνω—αίνομαι

1) Γράφονται μὲ (αι) π. χ. ὑγιαίνω, μαραίνω, βαίνω, θερμαίνω, εὐφραίνω, σημαίνω, παθαίνω, κυμαίνομαι, πικραίνομαι κτλ.

2) Ἐξαιροῦνται καὶ γράφονται μὲ (ε) τὰ ἐξῆς: μένω, παραμένω, διαμένω, ἐμμένω (νὰ μὴ κάνωμε σύγχυση μὲ τὸ σημαίνω) δένω, πλένω, πένομαι, στένω (=στενάζω).

IV) Τὰ λήγοντα σέ —ύνω —ύνομαι

1) Γράφονται μὲ (υ) ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι χρόνοι καὶ τὰ παράγωγά τους, π. χ. βραδύνω ἐβράδυνα, μολύνω, μόλυσμα, πλύνω, πλύσις, εὐρύνω, εὐρύτης κτλ.

2) Ἐξαιροῦνται τὰ κλίνω, (τὸ ὄνομα π. χ.) κρίνω, πίνω, δίνω, φθίνω, ἀποτίνω (πληρώνω), ἀφήνω, ψήνω, στήνω, κλείνω (τὴν θύραν π.χ.), κτείνω.

ΣΠ. ΜΑΡΚΟΥΛΑΚΗΣ

“ΕΥΤΥΧΙΑ”

(Ἀφιέρωμα στὸν σεβαστὸν μου Φιλῶλογον καθηγητὴ κ. Ἐμμαν. Παπαματθαίου)

Πέρασα μύθρες ψάχνοντας νὰ βρῶ τὴν εὐτυχία κουράστηκα στὸ δύσκολο τὸ διάβα τῆς ζωῆς σὰν στρατοκόπος δίψασα. Ὅμως κάθε θυσία ἄξιζε γιὰ τ' ἀνάσασμα μυρόλουστης πνοῆς.

Καὶ ἀνιχνεύοντας νὰ βρῶ στὸ χῶμα στὸ χορτάρι τῆς ἀγγελόμορφης θεᾶς τοῦ βήματος τὰ χνάρια ἔνοιωσα πῶς τὸ κάθε τι φιλί της εἶχε πάρει ὅμως ἐκεῖνη εἶχε χαθῆ στ' ἀπείρου τὰ σκοτάδια.

Καὶ ἐκεῖ πὺν πάντα ψάχνοντας στὰ πλάγια ἐνὸς βουνοῦ χαρᾶς ἀκτίδα ἔνοιωσα σὰν εἶδα ἓνα ξωκλήσι λουμένο μὲς στὰ χρώματα τοῦ ὄριου δειλινοῦ πὺν ὁ ἥλιος τὸ ροδόενε γέροντας πρὸς τὴ δύση.

Ζύγωσα! Ἐνοιωσα εὐθὺς ἀνείπωτη μαγεία σὰν βρέθηκα ἐκεῖ ψηλὰ στὴν χώρα τοῦ ὄραϊου ναὶ ψάχνοντας μὲς στὴ ζωὴ βρῆκα τὴν Εὐτυχία μπρὸς στὴ γαλήνια τὴν μορφή αὐτοῦ τοῦ Ναζωραίου.

ΜΑΡΙΚΑ ΧΑΤΖΗΛΑΚΗ

Τάξις Ζβ' Γυμν. Ἱεραπ.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ἄργά, ἄργά, σκυφτός, καμπουρισμένος ξαναφάνηκε καὶ πάλι ὁ χειμῶνας. Τυλιγμένος στὴν δλόκοπρη κάπα του, γέρος περπατοῦσε μὲ δῆμα ἄργό, κουρσομένα, σκουτουφλώντας σὲ κάθε δῆμα. Πλήθος νηφάδες χιονιοῦ χορεύουν γύρω του ἕνα τρελλό χορὸ καὶ ἀπαλά, ἀπαλά προσγειώνονται πάνω του. Καθῶς πέφτουν ὁμοιάζουν μὲ ἀποκριατικό χαρτοπόλεμο ἀπὸ λευκὰ κομφετί πού ὁ οὐρανὸς ρίχνει στὴ γῆ. Τὸ χιόνι ἔχει ἀπλωθεῖ παντοῦ τυλίγοντας τὰ πάντα μὲ ἕνα λευκὸ σεντόνι. Τὰ κλωνάρια τῶν δένδρων λυγρίζουν ἀπὸ τὸ κατὰλευκὸ βαρὺ φορτίο τους. Τὰ πάντα ὑποτάσσονται στοὺς ἀδιάλυτους νόμους τῆς φύσεως. Ὁ οὐρανὸς εἶναι σκεπασμένος ἀπὸ πυκνὰ γκρίζα σύννεφα πού ταξιθεύοντας σκορπίζονται στὸν ἀπέραντο οὐράνιο θόλο, μεταδίδοντας συγχρόνως τὸ θλιθερὸ μήνυμα ὅτι ὁ χειμῶνας ἔφθασε.

Ὁ ἀέρας φυσάει ἄγρια, δυνατά, μανιασμένα σὰ νὰ θέλῃ νὰ συνεπάρῃ μαζί του τὰ πάντα. Ἡ θάλασσα ἀγριεμένη κτυπάει στοὺς βράχους τὰ ἄγρια κύματά.

Οἱ νύχτες ἀπὸ φαιδρὲς γίνονται τρομερὲς καὶ σκληρὲς μὲ τὴν θύελλα τοῦ χιονιοῦ καὶ τῆς παγωνιάς.

Τὰ πρωινὰ γλυκοχαράζουν μὲ τὸ ἀδιάκοπο φίλημα τῆς βροχῆς καὶ τοῦ χιονιοῦ στὰ τζάμια. Κάθε ἡμέρα γυρνᾷ σκυθρωπὴ μπρὸς στὴν ἀπειλητικὴ ὄψη τῆς φύσεως.

Οἱ διαβάτες περνοῦν διαστικοὶ καὶ τὸ δῆμα τους ἀντηχεῖ γρήγορο καὶ κάθε κίνησης σταματάει ἐνῶ τὸ φόντο τῆς ἄσπρης σιλουέτας γαρνίρουν τὰ γύρω δυναλάκια σὰ νὰ εἶναι πινελιὲς ἀπὸ κάποιο χέρι ἐπιδέξιου ζωγράφου. Στὸ τζάκι οἱ φλόγες ἀπ' τὰ κούτσουρα ἀνεβαίνουν, χαμηλώνουν, ἐνώνονται μ' ἄλλες, ξεπετιοῦνται ἀνάμεσα ἀπ' τὰ κούτσουρα κι' ἀκούγεται τὸ τρίξιμο τῶν ξύλων πού καίγονται. Εἶναι τὸ τραγούδι τῆς φωτιᾶς πού χαρίζει μιὰ ζεστὴ θαλιωρή, εἶναι ἡ συμφωνία τῆς ἀδολῆς ζωῆς. Ὁ παππούς κάθε φορὰ πού ἡ φωτιὰ δείχνει σημεῖα ἐξασθενήσεως ρίχνει ξύλα, ἀναζωογονώντας την καὶ ψήνωντας συγχρόνως κάστανα.

Ἐνῶ ἡ γιαγιά πρᾶπερα διηγεῖται κάποιο ἄμορφο πρᾶμυθᾶκι στὰ ἐγγονάκια της, μὴ ξεχνώντας καὶ τὴ ρόκα της.

Καὶ σιγά, σιγά, θὰ περάσουν οἱ μέρες καὶ ὁ Γέρω—Χειμῶνας θὰ φύγῃ, πέρνοντας μαζί στοὺς διαβά του, τὰ μουντὰ πρωινὰ, τὰ χιόνια, τὴν ἀγριεμένη θάλασσα ἀφίνοντας πλήθος ἀναμνήσεων.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΣΟΛΙΔΑΚΗΣ

Ζ' Γυμν. Ἁγίου Νικολάου

ΤΙΜΗΜΑ—ΘΑΝΑΤΟΣ

Ἦχ αὐτὰ τὰ μαλλιά!

Μὰ πάντοτε θὰ εὐρίσκονται στὸ ἐδώλιον τοῦ κατηγορουμένου...

Ἡ φωνὴ τοῦ κατηγοροῦ εἶναι βαρειά, σοβαρὴ καὶ ἐπιβλητικὴ.

«Ὅλων τὰ μαλλιά νὰ κοποῦν ἀπὸ τὸν πάτο. Οἱ μὴ πειθόμενοι θὰ τιμωρηθοῦν»...

Μονάχα ἕνα σιωπηρὸ ἐπιφώνημα ἐκφράζεται ἀπὸ τὴν παύταξιν τῶν μαθητῶν...

Καὶ τὰ χτενίσματα; καὶ ἡ τόση περιποίησης; Οἱμποῦκλες; ἡ πριγιαντίνη; τί θὰ γίνουν ἄλλα αὐτά;

Ἄλλοίμονο! Ὡστε, τίσες προσπάθειες πῆγαν χαμένες; Ὅλα αὐτὰ κινδυνεύουν τώρα ἀπὸ μιὰ φωνή, ἡ ὁποία ἔμως ἔχει μέσα της κάτι τὸ ἐπιβλητικόν.

Κάνεις νὰ διαμαρτυρηθῆς ἀλλὰ ὁ τόνος τῆς φωνῆς ὑπερισχύει καὶ σιωπᾶς.

Ὅταν φύγῃ ἀπὸ τὸ Σχολεῖον, εἶσαι σκεπτικὸς. Κάνεις ἕνα διάλογο μὲ τὸν ἑαυτὸ σου, ἀλλὰ στὸ τέλος ὑποκύπτεις.

Ἡ φωνὴ ἀντηχεῖ σ' αὐτιά σου, σὰν ἐπισφάγιος τῆς ἀποφάσεως: «Οἱ μὴ πειθόμενοι θὰ τιμωρηθοῦν»...

... Ἄχ μαλλάκια μου! Πῶς θὰ σᾶς κόψω! Δὲν μπορείς ἔμως νὰ κάνῃς διαφορετικά. Πηγαίνεις καὶ θρονιάζεσαι βαρύθυμος στὴν πολυθρόνα τοῦ κουρέως. Χτενίζεις τὰ μαλλιά σου, γιὰ τελευταία φορὰ, καὶ καμαρώνεις στὸν καθρέπτη τοῦ κουρέως...

Ἄχ αὐτὸς ὁ ἄκαρδος! Εἶναι ὁ δῆμιος, ὁ ἐκτελεστής τῆς ἀποφάσεως, δὲν διστάζει νὰ γρεμίση, —συνεργαζόμενος μὲ τὸν κατήγορο, — τόσους κόπους, τόσας φροντίδας.

Δὲν διστάζει νὰ κατστρέψῃ αὐτὸ γιὰ τὸ ὅποιο τόσον καιρὸ σὺ μοχθοῦσες, ὥσπου νὰ τὸ φέρῃς στὸ σημεῖο πού ἠθελες...

Ἄντιο μαλλάκια μου! Ἐχετε «γιατὰ» παντοτεινή! Πᾶνε οἱ κόποι μου! Πᾶνε οἱ φροντίδες μου!... Πικρὸ οἱ λογισμοί, ὠμὴ ἡ πραγματικότητα... Οἱ σκέψεις δὲν σ' ἀφήνουν νὰ καταλάβῃ ἕνα ἐλαφρὸ ἀνακάτωμα τῶν μαλλιῶν σου. Σὲ μιὰ στιγμή βλέπεις μιὰ τοῦφα, νὰ πέφτουν μπροστὰ σου, ἐπάνω στὴν πετσέτα πού σοῦ ἔχει θάλει ὁ κουρέας. Προχωροῦν ἄργά, κουρασμένα καὶ πέφτουν μπροστὰ στὰ πόδια σου.

Σὲ λίγο, τὸ κεφάλι σου—αὐτὸ πού μέχρι πρὸ ὀλίγου ἐκαμάρωνες—εἶναι κουρεμένο ἀπὸ βαθεῖα καὶ οὔτε σὺ ὁ ἴδιος ἀναγνωρίζεις... τὸν προηγούμενο ἑαυτὸ σου, κοιτάζεις κάτω καὶ βλέπεις τὰ ὠραῖα σου μαλλιά νὰ εἶναι ἕνα ἀνώμαλο χαλί μπροστὰ στὰ πόδια σου καὶ σὺ νὰ τὰ πατῆς... νὰ πατῆς, τόσους κόπους, τόσες φροντίδες...

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΥΔΩΝΑΚΗΣ

Ζ' κλασσ. Αὐν Γ. Α. Η.

ΣΤΗ ΜΑΝΝΑ ΕΛΛΑΔΑ

Μάννα μου υπερήφανη, Ἑλλάδα ξακουσμένη,
 ἄκουσε τὸν χαιρετισμὸ ἐνὸς παιδιοῦ ποὺ μένει
 στὰ ξένα, ὅπως τὸ θέλησε ἡ τύχη νὰ τὸ φέρη,
 χαρὲς δωρίζοντας πολλὰς στῆ γῆς τ' ἄλλα τὰ μέρη
 Μάννα μου, κι' ἂν ἤξερες μακρὰ ἀπὸ κοντὰ σευ
 δὲν ἔννοιωσα ποτὲ χαρὰ ἔξω ἀπ' τὴ ἀγκαλιά σου.
 Κι' ἂν εἰς τὰ χεῖλη κάποτε τὸ γέλοιο θέλει ἀνθίσει,
 ἀμέσως πάλι σβήνεται γιὰ νὰ ξαναπενθήσῃ.
 Τὸ πᾶν, μαννούλα μου, γιὰ μὲ τίποτε δὲν ἀξίζει
 γιὰτὶ ὅλα εἶναι ἄνοστα σ' αὐτὸν ποὺ λαχταρίζει
 τὸν τόπο ποὺ γεννήθηκε, μεγάλωσε, κι' ἐγνώρισε

[μικρούλης,

τὸν τόπο ποὺ εὐλόγησε καὶ ἅγιοσ' ὁ Θεοῦλης.
 Ἔνα εἶναι μόνο δυνατὸ νὰ γιάνῃ τὴν ψυχὴ μου
 νὰ σὲ ἰδῶ, πατρίδα μου, νὰ σὲ χαρῆ ἡ ζωὴ μου.
 Ὀλημερίς κι' ὀληνηχτὶς ἐσένα συλλογιέμαι,
 στὸ νοῦ μου πάντα ἔχω ἐσέ, γι' αὐτὸ στενοχωριέμαι.
 Σκέφτομαι τὸ χωριό, τὴν μάννα, τὸν πατέρα,
 σκέφτομαι τ' ἀδερφάκια μου κι' ἐκείνη τὴν ἡμέρα,
 ποὺ ὅλοι μ' ἀποχαιρετούσανε μὲ δάκρυα στὰ μάτια
 καθὼς ἡ τύχη μ' ἔφερε σὲ ξένα μονοπάτια.

Μάννα μου, ὅσο κι' ἂν ζῶ μακρὰ σου τόσα χρόνια
 σὺ πάντα εἶσαι μέσα μου θρονασπηχὲς αἰώνια,
 μέσα στὰ βάρη τῆς ψυχῆς, ποὺ πότισε ὁ πόνος,
 μὰ ποὺ θ' ἀναστήσῃ κάποτε ὁ ὄμορφος ὁ χρόνος
 τοῦ γυρισμοῦ, τότε ποὺ θὰ χαθῇ τῆς ξενιτιάς τὸ

[σκότος

καὶ θὰ τ' ἀγιάζῃ ὅλα ἕνα φῶς κι' ὁ ἅγιος ὁ τόπος.
 Πάντα ἐσένα ποθητὰ προσμένω νὰ μὲ πάρῃς
 γιὰ νὰ μὲ κλείσῃς μέσα σου, ποτὲ νὰ μὴ μὲ βγάλῃς,
 Καὶ τότε προσευχὴ καλὴ θὰ πῶ στὴν Παναγία.

Εὐχαριστῶ σε, μάννα μας, γι' αὐτὴν τὴν εὐλογία,
 νὰρθω πίσω στὸν τόπο μου καὶ στὸ καλὸ σχολεῖό μου,
 ὅ,τι εἶδα ἀλλοῦ νὰ γίνεται ὠραῖο καὶ μεγάλο,
 ἔτσι ποὺ ἡ πατρικὴ μου γῆ νὰ μὴν ἔχη ἄλλο,
 νὰ νοσταλγῇ ὄντας πρώτη μαζί μὲ τὰ παιδιά τῆς,
 ποὺ ὅλοι πιά νὰ θέλουνε νὰ μείνουνε κοντὰ τῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΜΑΚΗΣ

Η'. Βου Γ. Α. Ἑρακλείου

Μεταξὺ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων γνωμῶν αἱ ὁ-
 ποῖαι περικλείουν ἀλήθειαν, ἐκ τῆς πείρας τοῦ βίου
 ἐξαχθεῖσαν, καὶ αἱ ὁποῖαι φωτίζουν καὶ καθοδηγοῦν
 τὸν ἀνθρώπινον νοῦν, εἶναι τὸ ἀνωτέρω ρητόν, τὸ
 λεχθὲν ὑπὸ τοῦ μεγάλου σοφοῦ τῆς ἀρχαίας Ἑλλά-
 δος Χεῖλωνος, τὸ ὁποῖον μᾶς λέγει νὰ γνωρίζομεν
 τὸν ἑαυτὸν μας.

Ἡ ἀναγκαιότερα μάθησις δι' ἕκαστον ἀνθρώπον
 εἶναι ἡ ἀκριβὴς ἰδέα περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του.

Μόνον ὅταν γνωρίσῃ τις καλῶς τὸν ἑαυτὸν του
 ἀποκτᾷ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ὀρθὴν συναίσθησιν.

Ἐπίσης τὸ γνῶθι σ' αὐτὸν θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς
 τὸ θάρρος, τὸ ὁποῖον ἕνεκα τῆς ἀγνοίας τοῦ ἑαυτοῦ
 μας ἀδρανεῖ, νὰ συντριψώμεν τὴν ρυσικὴν μας ἀτέ-
 λειαν καὶ ἀδυναμίαν, θὰ δώσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν τόλμην
 μετὰ τῆς ὁποίας θὰ δυνηθῶμεν νὰ κνηγήσωμεν τὸ
 φάσμα τῆς ἀνικανότητός μας, τὸν ὁποῖον εἰς ἕκαστην
 περίστασιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἤθελε μᾶς ὠφελήσει,
 μᾶς ἀπειλεῖ ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχωμεν. Ἐπίσης ἡ ὀρθὴ
 ἀναμέτρησις τοῦ ἑαυτοῦ μας θὰ μᾶς προστατεύσῃ
 ἀπὸ τὴν φαντασιοπληξίαν. Εἶναι ἕνα εἶδος τρέλλας
 ἀναμειγμένον μὲ ὑπερηφάνειαν καὶ ἀλλαζονίαν.
 Ἄλλοιμονον εἰς τὸν φαντασιόπληκτον ποὺ βλέπει τὴν
 σκιάν του καὶ νομίζει ὅτι σκιάζε. Ὀλον τὸν κόσμον.
 Καὶ βλέπετε τὸν ἀνθρώπον νὰ κυπᾶται ἄνευ οἴκτου
 ὑπὸ τῶν παθῶν του, νὰ κυριαρχῆται ὑπὲρ τῆς φαν-
 τασίας του καὶ νὰ νομίζῃ ὅτι δὲν τὸν χωρεῖ ὁ κό-
 σμος, ζητῶν νὰ ἐκμηδενίσῃ καὶ ὑποτάξῃ πάντα τὰ
 ἄλλα πλάσματα τοῦ Θεοῦ. Ἡ φαντασία του εἶναι
 ἀχαλίνωτος, τρέχει, τρέχει διαρκῶς. Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλ-
 ληνες διὰ νὰ δείξουν τὴν μεγάλην σημασίαν τὴν ὁ-
 ποίαν ἔδιδον εἰς τοῦτο τὸ κεφάλαιον τῆς μελέτης τοῦ
 ἑαυτοῦ των, εἶχον χαραῖξει ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλ-
 λωνος μὲ χρυσᾶ γράμματα «ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ». Ἡ μελέτη τοῦ
 ἐσωτερικοῦ ἡμῶν δὲν εἶναι καὶ πολὺ
 εὐκόλος, διότι πρέπει νὰ καταπιξώμεν πολλὰς ἀδυ-
 ναμίας μας ἵνα ἀναγνωρίσωμεν τὰς κακίας καὶ τὰς
 ἐλλείψεις τῆς ψυχῆς ἡμῶν,

ΚΟΥΡΝΙΔΑΚΗΣ ΤΑΚΗΣ

Ἡα Πρ.

Η ΑΓΟΡΑ ΚΑΤΑ ΤΑΣ ΠΡΩΪΝΑΣ ΩΡΑΣ

Είναι Πέμπ η πρωΐ.

Κατὰ τὸ συνήθες ὁ μπαμπᾶς ἐτοιμάζεται διὰ τὴν καθημερινὴν ἐπίσκεψιν στὴν ἀγορὰ γιὰ ψώνια. Μόνο πού σήμερα θὰ τὸν συνοδεύσω κι' ἐγὼ γιατί ξαφνικὰ ἀρρώστησε ἡ ὑπηρετριά μας.

Ἦταν περίπου ὀκτῶ ἡ ὥρα πού εἶναι ἡ μεγαλύτερη κίνησι στὴν ἀγορὰ. Τὰ μακάλικα, τὰ μανάβικα καὶ γενικῶς ὅλα τὰ μαγαζιά παρουσιάζουν ἐντύπωση κυψέλης.

Ἄλλοι ψωνίζουν, ἄλλοι φεύγουν κι' ἄλλοι ἀκφοί, λές καὶ ξύπνησαν πρὶν τὴν ὥραν, εἶναι ἐτοιμοὶ γιὰ καυγά.

Τὰ ἐμπορεύματα ἐκτεθειμένα μέσα καὶ ἔξω στὰ καταστήματα παρουσιάζουν ἓνα θέαμα πού δημιουργεῖ αἴσθημα ἱκανοποιήσεως σ' ὅποιον τὰ δεῖ, δὲν νομίζω ὅμως πὼς ἔχει σχέσι μόνο μετὰ τὴν ἱκανοποίησι τοῦ στομάχου. Παρηκολούθησα τὰ παζαρέματα πού ἔκαναν διάφοροι στοὺς πωλητὰς ὅπως καὶ διάφορες σκηνές οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦν πολλὰς φορὰς ἀνέκδοτα. Σημειῶνω μερικά :

Ἐνῶ ὁ μπαμπᾶς κάνει τὸν λογαριασμό νὰ πληρώσῃ τὸν χασάπη, μιὰ ἀγαθὴ κυρούλα τὸν ρωτᾷ.

— Ἐχετε μυαλὰ βοδιοῦ ;

Ἄκουω νὰ τῆς ἀπαντᾷ μᾶλλον ὑπερήφανος :

— Μὰ τέτοια μόνον στὰ σχολειὰ θὰ βρῆς.

Προχωροῦμε παρακάτω κι' ἀκούω :

— Πάρε κόσμε... μπομπάρινες δυόμισυ ἢ ὀκτῶ... Τζάμπα τίς ἔχομε.

Ρωτῶ μετὰ ἀπορία τί εἶν' αὐτὲς οἱ μπομπάρινες :

— Μὰ εἶναι πατάτες.

Ἄλλος πιτσιρίκος φωνάζει :

— Σαρδέλλα πού κελαιδεῖ ἔχω... Μιά, δυὸ τρεῖς.

Πόσες θέλει ὁ κύριος ;

Τέλος πάντων καθένας διαλαλεῖ τὸ ἐμπόρεμά του καὶ προσπαθεῖ μετὰ κάθε τρόπο νὰ ἐλκύσῃ περισσότερο κόσμον.

Αὐτὰ βλέπει κι' ἀκούει κανεὶς στὴν ἀγορὰ τρωφίμων. Ἐξ ἄλλου αὐτὰ εἶναι τὰ κόλπα τους. Ἔτσι ἔχουν τακτοποιηθεῖ τὰ πράγματα.

Μετὰ διάφορα δηλαδὴ κόλπα νὰ πωλοῦν γρηγορώτερα τὰ προϊόντα τους. Δὲν ξέρω ἂν αὐτὸ εἶναι σωστό. Πάντως ἔτσι γίνεται. Ἐσεῖς τί λέτε γι' αὐτό;

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΠ. ΔΑΦΕΡΜΟΣ

Μαθ. Γ' Τάξεως Β'. Γυμν. Ἀρρένων Ἡρακλείου.

ΓΙΑΤΙ ΦΥΤΕΥΟΥΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ ΣΤΑ ΝΕΚΡΟΤΑΦΙΑ

Ἡ συνήθεια αὐτὴ κρατᾷ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἡ αἰτία εἶναι πολὺ ποιητικὴ. Ὁ Λατίνος ποιητῆς Ὁβίδιος ἀναφέρει τὴν σχετικὴ παράδοσι στίς «Μεταμορφώσεις» του ὡς ἑξῆς: Κάποιος νέος πού καταγόταν ἀπὸ τὴν νῆσον Κέα καὶ λεγόταν Κυπαρίσσης, εἶχε ἓνα ἡμερωμένο ἐλάφι: πού τὸ ἀγαποῦσε ὑπερβολικά. Κάποια μέρα πέθανε τὸ ἀγαπημένο του ἐλάφι καὶ ἀπὸ τὴ λύπη του πέθανε καὶ αὐτὸς σὲ λίγο. Τὴν ὥρα πού ξεψυχοῦσε παρεκάλεσε τὸ Θεὸ Ἀπόλλωνα νὰ διατηρήσῃ στὸν κόσμον ἀθάνατη τὴν μνήμη τῆς λύπης του. Ὁ Ἀπόλλων συγκινήθηκε καὶ εἰσακούοντας τὴν παράκλησι τοῦ Κυπαρίσσης τὸν μεταμόρφωσε σ' ἓνα λυγερόκορμον δένδρον, τὸ κυπαρίσσι. Ἀπὸ τότε οἱ ἄνθρωποι φύτευαν κυπαρίσσια δίπλα στοὺς τάφους καὶ τὰς ναοὺς ὡς ἐμβλημα λύπης καὶ πένθους.

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΑΛΙΓΙΖΑΚΗ

Ηα' Γ. Θ. Χ.

Ο ΤΥΦΛΟΣ

Φτώχὸς κανεὶς ἂν γεννηθῆ δὲν εἶναι τόσο κριμα γιὰτὶ μπορεῖ νὰ ἐργασθῆ καὶ ν' ἀποκτήσῃ χοῦμα.

Μὰ αὐτοὶ ὅπου γεννήθησαν κι' ἔχουν μάτια κλεισμένα αὐτὰ εἶναι τὰ πλάσματα τὰ πιὸ δυστυχισμένα.

Γιατὶ ποτὲ δὲν γνώρισαν τοῦ ἡλίου τὴν ἀκτίδα κι' ἔχασαν ἀπὸ τὴν ζωὴ καὶ τὴν στερνὴ ἐλπίδα.

Τὸν οὐρανὸν δὲν εἶδανε, τὴν θάλασσα, τὴν φύσι, καὶ ὅ,τι ἄλλο ὁ Θεὸς σὲ μᾶς ἔχει χαρίσει.

Μετὰ στὸ σκοτάδι πάντοτε κοιμοῦνται καὶ ξυπνοῦνε τοὺς συγγενεῖς τοὺς πλάϊ τους ἀκοῦνε νὰ μιλοῦνε.

Παιδιὰ ποτὲ δὲν εἶδανε καὶ μέσα στὸ σκοτάδι τὸ μετωπάκι ψάχνουνε γιὰ νὰ τοὺς δώσουν χᾶδι.

Εἶναι νὰ μὴν πονεῖ κανεὶς γι' αὐτὴ τὴν δυστυχία, ἀνθρώπους πού δὲν γνώρισαν χαρὰ καὶ εὐτυχία :

ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΧΛΑΚΗΣ

Ἄνωτέρα Σχολὴ Βιομηχανικῶν Σπουδῶν
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Τὸν προπάππου του δὲν τὸν ἔλεγαν Βενιζέλον. Κρεββατᾶς ἦταν τὸ ἐπώνυμόν του. Μπενιζέλος Κρεββατᾶς. Ἦταν καὶ ἐκεῖνος ἐπαναστάτης, φαίνεται πὼς ἦταν οἰκογενειακὸ τους, καὶ πολέμησε ἡρωϊκὰ τὸ 1770. Ἀλλὰ ὁ Ὀρλώφ, ὁ Μόσκοβος, πού γέλασε καὶ τὸν Δασκαλογιάννη στὴν Κρήτη γέλασε καὶ τὸν Κρεββατᾶ στὴ Σπάρτη. Κι' αὐτὸς μόλις ξέφυγε καὶ ἦλθε στὰ Χανιά. Ἐδῶ θὰ

πῆρε καὶ τὴν ἑλληνικὴ Ἰθαγένεια. Κάποτε ξαναγύρισε καὶ στὴν Κρήτη σὰν ἔμπορος. Μία αἰτυχὴ τοπικὴ ἐπανάσταση τὸν διώχνει ξανά. Τώρα πῆρε μαζί καὶ τὴν οἰκογένειά του, γιατί στὸ μεταξύ εἶχε νυμφευθῆ τὴν ὠραιότατη Κρητικοπούλα, τὴν Στυλιανὴ Χάλη ἀπὸ τὴν γενιά τῶν Χάληδων τοῦ Θερίσσου. Τὸ 1851 κατῶρθωσε νὰ ξαναγυρίσῃ στὰ Χανιά. Ἦταν μορφωμένος ἀρκετὰ καὶ ἀφοσιώθηκε στὸ ἐμπόριο. Ὁ γυιὴς του Ἐλευθέριος τὸ πέμπτο παιδί τῆς οἰκογενείας του, γεννήθηκε στὶς 11 τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1864 στὶς Μουρνιές τῶν Χανίων. Εἶναι ὁ μεγάλος Ἐλευθέριος Βενιζέλος.

Δυὸ χρόνια ἀργότερα ἡ Κρήτη ξαναμπαίνει στὶς φλόγες. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1866 εἶναι γεγονός. Ὁ Κυριακὸς Βενιζέλος λαβαίνει μέρος στὸν ἀγῶνα καὶ ἐξορίζεται γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ (!) Κατέφυγε εἰς τὴν Σύρον. Ἐκεῖ ὁ Ἐλευθέριος ἀκουσε τὰ μαθήματα τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου. Τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον τὸ ἔκαμε ἀργότερα στὰ Χανιά μετὰ τὴν ἐπάνοδό τους. Ἐπειτα στὸ Ἰδιωτικὸν Ἐκπαιδευτήριον Ἀντωνιάδου στὴν Ἀθήνα τέλειωσε καὶ τὶς τρεῖς τάξεις τοῦ Γυμνασίου. Ἀπολυτήριο πῆρε στὴ Σύρο.

Ἀγῶνα ἔκαμε ὁ Ἐλευθέριος γιὰ νὰ μὴ γίνῃ ἔμπορος, γιατί τέτοιο τὸν ἤθελε ὁ πατέρας του. Τελικὰ γράφτηκε καὶ στὴ Νομικὴ Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν. Τέλειωσε καὶ τὸ Πανεπιστήμιο καὶ τὸ 1886 ὀνομάζεται διδάκτωρ τοῦ δικαίου. Ἐρχεται στὰ Χανιά. Δικηγορεῖ, δημοσιογραφεῖ. Ἀμέσως διακρίνεται. Τὸ 1891 εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς κάποιου νέου κόμματος μετὰ Φιλελευθέρους καὶ Προοδευτικὰς ἀρχάς. (2) Εἶναι τὸ ἔτος πού ὁ Βενιζέλος νυμφεύεται ἀπὸ αἰσθηματὴν τὴν Μαρία Ἐλευθερίου.

Ἀλλὰ οἱ Τούρκοι ἔχουν στὸ μεταξύ καταπατήσῃ τὰ προνόμια. Ἀλβανοὶ ἄτακτοι περιφέρονται σὲ πόλεις καὶ χωριά. Ἡ Κρήτη ἐπαναστατεῖ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ. Εἶναι ἀγῶνας ζωῆς ἢ θανάτου. Ὁ Βενιζέλος γί-

1) Ὁ Γεώργιος Βεντῆρης σχολιάζει τὸ συμβάν καὶ χαριτολογῶν λέγει ὅτι ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ὑπῆρξεν «πολιτικὸς ἐξόριστος» εἰς ἠλικίαν δύο ἐτῶν (Ἡ ΕΛΛΑΣ ΤΟΥ 1910—1920).

2) Τὸ κόμμα αὐτὸ εἶχε ὀπαδοὺς τοὺς λεγομένους «Ἐυπέλτους», ἀντιθέτως πρὸς τοὺς «Καραβανάδες».

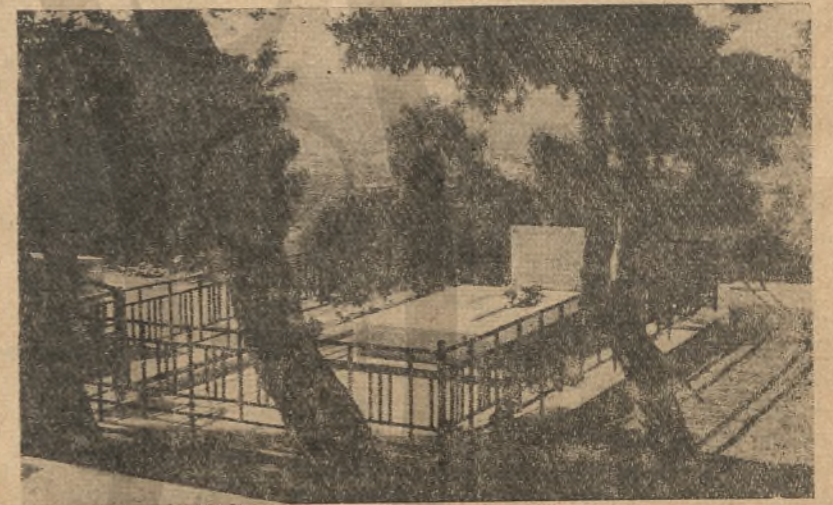
νεταὶ πολεμιστῆς. Ἡ περίοδος 1892—1897 εἶναι γεμάτη δράση δική του. Καὶ ἐρχεται ὁ πόλεμος τοῦ '97. Ἡ Ἑλλὰς πολεμᾷ τὴν Τουρκία στὴ Θεσσαλία. Ἡ Κρήτη ἐπαναστατεῖ. Καὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ ἀγῶνος εἶναι καὶ ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος. Δημιουργεῖ τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀκρωτηρίου γιατί βλέπει τὴν σημασία τῆς θέσεώς του καὶ τὸν ρόλο πού πρόκειται νὰ παίξῃ στὸν Ἀγῶνα.

Στὸ Ἀκρωτήρι λοιπόν, ἐκεῖ στὴ Μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὁ ἴδιος συντάσσει τὸ θρυλικὸ ψήφισμα τῆς Ἐνώσεως μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἡ περιοχὴ ὅμως τοῦ Ἀκρωτηρίου ἔχει χαρακτηρισθεῖ οὐδετέρη ζώνη καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι στόλαρχοι διατάσσουν τοὺς Κρήτες νὰ ἀποσυρθοῦν. Ἀρνοῦνται. Καὶ ἀκολουθεῖ ὁ καταιγισμὸς τῶν βομβῶν πού ἐξακοντίζουν τὰ τηλεβόλα τῶν πλοίων. Τὸ Ἀκρωτήρι σφυροκοπεῖται. Οἱ ἐπαναστάτες ἀναθέτουν τότε στὸ Βενιζέλο νὰ γράψῃ διαμαρτυρία πρὸς τὶς Μεγάλες Δυνάμεις. Ἐπάνω λοιπόν σ' ἓνα κιβώτιον σφαιρῶν, στὶς 11 Φεβρουαρίου 1897, ὁ ἐπαναστάτης πολιτικὸς συντάσσει τὸ ἔγγραφο τῆς διαμαρτυρίας. Μία βάρκα ἐρχεται ἀπὸ τὰ πολεμικὰ καὶ ὁ ἴδιος πηγαινεῖ νὰ τὸ παραδώσῃ. Καὶ οἱ Ναύαρχοι μένουν κατάπληκτοι ἀπὸ τὴν εὐφράδεια καὶ τὴν ἐτοιμότητα τοῦ νεαροῦ ἐπαναστάτη πού μιλοῦσε καὶ Ἀγγλικά καὶ Γαλλικά.

Τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1897 τὴν ἀκολουθεῖ σειρά ἀπὸ σοβαρὰ γεγονότα, ὅπου ὁ Βενιζέλος πρωταγωνιστεῖ. Μέσα στὰ ἄλλα ἐκλέγεται καὶ πρόεδρος τῆς Κρητικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἀρμένων.

Ἀλλὰ ἡ Κρήτη τώρα κάνει ἓνα βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρός. Γίνεται αὐτόνομος καὶ ὁ Πρίγκηψ Γεώργιος Ὑπάτος Ἀρμοστής τῆς φθάνει καὶ ἀποβιβάζεται, στὶς 9 Δεκεμβρίου 1898 στὴ Σούδα. Ὁ Βενιζέλος ἀναλαμβάνει ἐντὸς ὀλίγου νέα καθήκοντα. Ὅριζεται κατ' ἀρχὴν μετὰ τῶν συντακτῶν τοῦ νέου πολιτεύματος καὶ βραδύτερα ἀναλαμβάνει τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης τῆς Κρη-

τικῆς Πολιτείας. Ἀλλὰ ὁ χαρακτήρας του τὸν φέρνει σὲ ἀντιθεση μετὰ τὸν Πρίγκηπα. Γιατί ὁ Βενιζέλος ἐπέμενε νὰ δοθῇ ἡ συγκεκριμένη καὶ ἡ λογικὴ λύσις εἰς τὸ Κρητικὸ ζήτημα. Ἡ ἔνωσις. Ὁ Ἀρμοστής ὅμως ἀπήντησε ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ τὸν ἀφορᾷ ἐκεῖνον προσωπικά. Καὶ ἡ σύγκρουσις ἦλθε. Ὁ Βενιζέλος στὸ Θέρισσο διωργάνωσε τὴν ἐνοπλὴ ἀντιδρασίαν. Ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς

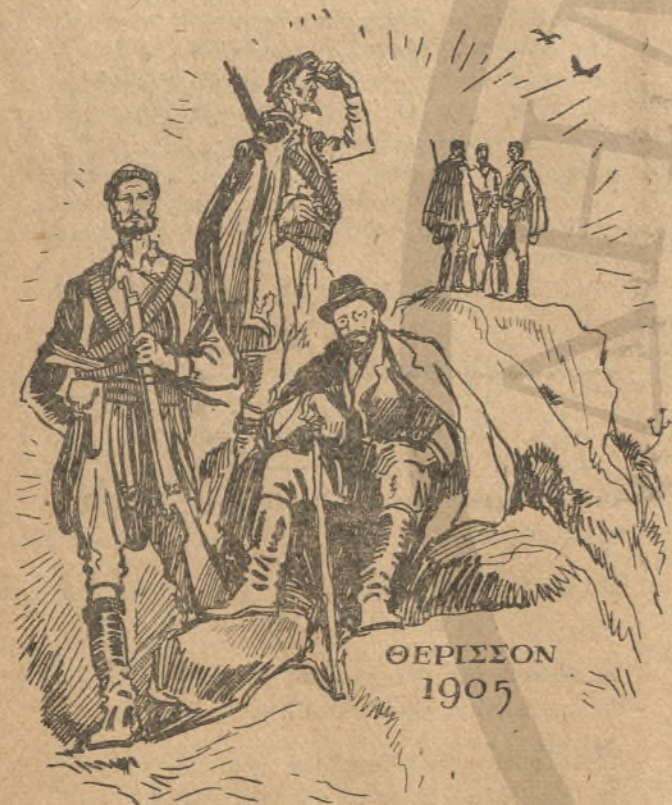

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΕΛΛΗΝΟΣ ΕΙΣ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΗΛΙΑΝ ΤΟΥ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

Ἑλλάδος τοὺς στέλνει τὸν Ρωσικὸ στρατό. Τελικὰ μετὰ ἀπὸ μῆνες τὰ πράγματα ἡσυχάζουν. Ὁ Πρίγκηψ ὅμως ἔφυγε καὶ ἡ πατρίδα ἔστειλε ἄλλο ἀντιπρόσωπο.

Ὁ Βενιζέλος ξαναγίνεται δημοσιογράφος καὶ πολιτικὸς. Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1909 ὁ Λαὸς τοῦ νησιοῦ του τὸν κάνει ἀρχηγὸ τῆς πλειοψηφίας στὴν Κρητικὴ Βουλὴ καὶ τὸν ἐπόμενο μῆνα τὸν δέχεται πρωθυπουργό. Ἡ Μεγάλὴ Πατρίδα θὰ τὸν δεχθῇ σὰν πρωθυπουργό τῆς Κρήτης τώρα ἓνα χειμωνιάτικο πρωῖ τοῦ ἴδιου ἔτους. Καὶ θὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὸ δύσκολο ἀλλὰ ζηλευτὸ ἔργο. Νὰ τὴν κάμῃ «Ἑλλάδα τῶν δύο Ἠπείρων καὶ τῶν πέντε θαλασσῶν».

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ
Ζ'. Πρακτικοῦ

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΣΤΟ ΘΡΥΛΙΚΟ ΘΕΡΙΣΣΟ

(Ἀπὸ τὸ τουριστικὸ λεύκωμα «Κρήτη» τοῦ κ. Ἀλεξ. Δρουδάκη)

ἐγκατασταθῆ μόνιμα. Οἱ γυιοὶ του θὰ πολέμησουν μαζί με τοὺς Κρητικοὺς τοὺς Τούρκους. Ὁ ἔγγονός του, ὁ Κυριακός, πού τὸν ἔλεγαν πιά Βενιζέλο, ἔφηβος ἀκόμη πῆρε μέρος στὴν ἐπανάστασι τοῦ 21. Πολέμησε μετὰ τὸν περίφημο Κουμῆ στὴ Μονεμβασιά. Ἀργότερα μπῆκε στὴν προσωπικὴ ὑπηρεσία τοῦ Καποδίστρια. Τόσο πολὺ ξεχώρισε πού

ΑΠ' ΤΗ ΜΑΧΗ ΣΤΟ... ΣΑΛΟΝΙ!

Πόλεμος! ἀκούστηκε μιὰ τρομαγμένη φωνή. Τινάχτηκα καὶ κύτταξα γύρω μου μὲ ἀγωνία, καὶ καθὼς εἶδα τὴν πόρτα νὰ ἀνοίγῃ μὲ θορυβὴ, κρύος ἰδρὼς μὲ ἔλουσε. Ἐνας στρατὸς ἀπὸ λογαρίθμους, ἀρματωμένους σὰν ἀστακοὺς χυμαίει πρὸς τὸ μέρος μου Ἴσα πού προέλαβα νὰ ταμπουρωθῶ πίσω ἀπὸ ἕνα κομοδίνο. Ἐκεῖνοι προχωροῦν, φωνάζοντας μὲ στριγγιγῆς φωνῆς καὶ τρέχοντας σὰν τρελλοί. Ἀμύνομαι κι' ἀρχίζει μιὰ μάχη τρομερή, Ἀγωνίζομαι μὲ πείσμα καὶ θάρρος, Τοὺς πετάω ὅ,τι βρῶ μπροστά μου, βιβλία, τετραδία, κουτιά. Μὰ οἱ ἐχθροὶ εἶναι πολλοί. Μιὰ διάμετρος ὁρμαίει νὰ μοῦ κόψῃ τὸ λαιμό, Δεξιὰ καὶ ἀριστερά της ἔχει ἕνα ρόμβο καὶ ἕνα συνημίτονο. Τρέχουν. Νοιώθω τὰ γόνατά μου νὰ παραλύουν.

—Βοήθεια! φωνάζω ἀπελπισμένος.

Μά, τί ἤθελα νὰ φωνάξω; Ἀντί γιὰ βοήθεια καταπτάνουν κι' ἄλλοι ἐχθροί. Ἐνας δευτέρος στρατὸς, ἀγριώτερος ἀπ' τὸν πρῶτο, φάνηκε ἀπ' τὴν πόρτα. Καὶ μόνο τὰ ὀνόματά τους σοῦ προκαλοῦν φόβο καὶ τρόμο: διοξείδιον, νάτριον, κάλιον, μεθάνιον.

Ξαναρχίζω τὴ μάχη, μὰ γρήγορα βλέπω πὼς εἶναι ἀδύνατον νὰ συνεχίσω

—Χάθηκα! μουρμουρίζω μισολιπόθυμος. Κάλιον πεθάνιον! Θὰ μὲ πεθάνουν. Σώστέ με!

Οἱ ἐχθροὶ πληθαίνουν. Κι' ἄλλα τρομερὰ φαντάσματα ἔρχονται. Ἀγριοπέδες μορφές, σκελετωμένες καὶ ἀπαίσιες: Ἀντικείμενα, κατηγορούμενα, ἀπαρέμφοτα, γερουντίβα, σουπίνα καὶ τελευταῖος ὁ γέρο-ὑπερ-συντέλικος, σὰ νὰ ἔρχεται ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμον. Ὅλοι τρέχουν κατεπάνω μου μὲ μανία. Ὅλοι μαζεύτηκαν γύρω μου. Ἀπλώνουν τὰ χέρια νὰ μὲ πιάσουν ἀπ' τὸ λαιμό, νὰ μὲ πνίξουν. Μὲ ἀγγίξαν κιόλας. Δὲν βαστάω ἄλλο. Καθὼς τὰ κοῦβα τους χέρια μου σφίγγουν πὰ τὸν λαιμό κι' ἕνας τρομερὸς παρανυμαστὴς ἐτοιμάζεται νὰ μοῦ ρίξῃ τὴ χαριστική βολή, βάζω ὅλη μου τὴ δύναμη. Λυπηθῆτέ με... σταθῆτε... παραδίδομαι!

Ἡ συνθηκολόγησις ἔγινε ἐπὶ τόπου. Ἀνταλλάχτηκαν θερμὲς χειραφίεις κι' οἱ πρώην ἄσπονδοι ἐχθροὶ ἀρχίσανε νὰ χαμογελοῦμε φιλικώτατα ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. Σὲ λίγο χωριστήκαμε φίλοι πρῶ, ἀφοῦ πρώτα συμφωνήσαμε ὅλοι, ὅτι τὸ εὐχάριστο αὐτὸ γεγονός ἐπρεπε νὰ πανηγυριστῇ μὲ ὅλη τὴν ἐπισημότητα. Ἡ μεγάλη δεξίωσις ὠρίστηκε γιὰ τὴν ἄλλη μέρα τὸ βράδυ. Τὴν κανονισμένη ὥρα οἱ προσκεκλημένοι ἀρχισαν νὰ καταπτάνουν. Ντυμένος μὲ τὰ καλά μου τοὺς ὑποδέχομαι στὸ σαλόνι μὲ ξεχωριστὴ χαρὰ. Πρῶτα ἔφτασε ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Συντακτικοῦ. Τσοῦρμο ὀλόκληρο

Λούλουδα σὰς ἀγαπῶ στ' ἀλήθεια ἀπ' τὴν καρδιά μου γιατί ἂν μοῦ φυτρώνετε στῆς γῆς τὸ χῶμα χάμου τὸ ἴταπεινὸ κι' ἂν ἔχετε χῶμα διὰ τροφή σας πρὸς τὸν γαλάζιον οὐρανὸ στρέφετε τὴν κορφή σας.

Λούλουδα σὰς ἀγαπῶ γιατί μὲ δίχως ἔννοια περνάτε ὄνειρευτὴ ζωὴ γλυκεῖα παραδεισένια δὲν σὰς σκοτιζοῦν ἀγρυπνιές, μόχθοι, καῦμοί, φροντίδες στὸν Πλαστοργὸ Πατέρα σας κρεμάτε τίς ἐλπίδες.

Λούλουδα σὰς ἀγαπῶ, γιατί ὅ,τι σὰς δίνει ἢ ἀπέραντη κι' ἀστεῖρευτὴ τοῦ Πλάστη καλωσύνη καὶ τὸ ἐγὼ σας μοναχὰ ἐσεῖς δὲν τὸ κρατᾶτε παρὰ γιὰ τὴν ὠφέλεια τοὺς ἄλλους δαπανᾶτε.

Λούλουδα σὰς ἀγαπῶ, γιατί καὶ νεκρωμένα κρύβετε μέσα σας ζωὴ καὶ προμηναίτε γέννα γιὰ σὰς δὲν εἶν' ὁ θάνατος ἀφανισμὸς καὶ δύση μὰ ὕπνος μόνον, ὡς πού μιὰ αὐγὴ θὲ νὰ χρυσοροδίση.

ΡΩΔΑΝΘΗ ΙΩΑΝ, ΣΑΡΙΔΑΚΗ

Ζ' Κλασσ. Γ.Θ.Ρ.

καὶ μάλιστα ἀγνωστο γιὰ μένα. Ὁ κ. [Συντακτικὸς ἀνέλαβε νὰ μοῦ συστήσῃ ὄλους:

—Ἀπὸ δῶ ἡ μεγάλη μου ἀδελφὴ κ. Γραμματικὴ μὲ τίς κόρες της δ. [Πτώσεις, ἀπ' ἐκεῖ οἱ ἀνηψιοὶ κ. κ. Ὑποθετικοὶ Λόγοι κοὶ οἱ ἀδελφές τους δ. δ. Κατηγορηματικὲς Μετοχές, πιδὸ κει οἱ κ. κ. Δευτερεύουσες Προτάσεις, ἡ δ. Ἀπτική Σύνταξις καὶ πίσω-πίσω τὰ ἐγγόνια μου Σχήματα λόγου καὶ τὰ μικρὰ μας Ἐπιφωνήματα Πρὶν τελειώσῃ αὐτὴ ἡ σύστασις, ἀρχισε ἄλλη. Μιὰ παράξενη κυρία μὲ ξενικὴ προφορὰ—τὴν ὁποῖαν ἐγὼ δὲν ἐγνώριζα ἦταν ἡ κ. Ἀλγεβρα—μοῦ συνέστησε τίς οἰκογένειες τῶν γυιῶν της: κ. κ. Χ. Ψ. Ω. καὶ Συστημάτων καὶ τὴ συγγένισά της κ. Ἐπιπεδομετρία. Ὑστερα ἦρθαν κι' ἄλλες πολλὲς οἰκογένειες: οἱ ἡλικιωμένοι κ.κ. Ἀρχαῖοι Σγγραφεῖς, ἡ κ. Λατινικὴ Γλῶσσα, οἱ μορφωμένους δεξ Ἱστορία καὶ δ. Ψυχολογία, ἡ μύσψ κ. Ὀπτική μὲ τὰ γυναικία της καὶ ἄλλος πολὺς κόσμος πού γέμισε τὸ σαλόνι. Ἐγὼ ἤμουν στὶς χαρὲς μου. Σὲ λίγο τοὺς εἶχα ὄλους γνωρίσει κι' ἡ συζήτησις πήγαινε φῖνα. Τοὺς ρωτοῦσα, μοῦ ἀπαντοῦσαν κι' ἀσφαλῶς ἡ κουβέντα θὰ συνεχίζοταν γιὰ πολὺ, ἂν δὲ μοῦ φώναζε κάποιος πὼς ἦταν ὥρα γιὰ νὰ πάω σχολεῖο.

ΜΙΧ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΑΚΗΣ

Μαθ. Γυμν. Σητείας

ΟΜΗΡΟΥ Ὕ 66 ΙΛΙΑΔΑΣ 99

Ραψωδία Ω

Μετάφραση ὑπὸ ΕΥΑΓ. ΜΟΥΔΡΙΑΝΑΚΗ Ηδ. Πρ. Β.Γ.Α.Χ.

(Ἐκτὴ συνέχεια Στίχ 552—756)

Μετὸ ἀπὸ αὐτὰ ὁ Ἀχιλλεύς ἔλαβε τὰ λύτρα τοῦ Πριάμου καὶ ἀπέδωσε τὸν υἱὸν του. Τὸ βράδυ τοῦ ἔκαμε τραπέζι καὶ τὸν ἔβαλε νὰ κοιμηθῆ ἄφρῳ τοῦ εἶπε ὅτι 12 μέρες θὰ σταματοῦσε τὴν μάχη διὰ νὰ θάψουν οἱ Τρῶες τὸν Ἔκτορα. Τὸ βράδυ ὁμοῦς ὁ Ἐρμῆς ἔσπνῃ τὸν Πρίαμο καὶ τὸν παρακινεῖ νὰ ξεκινήσῃ ἀμέσως διὰ νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Κατὰ τὴν αὐγὴν ὁ γέρος εὐρίσκειται ἔξωθεν τῆς Τροίας ὅπου ὁ λαὸς τὸν προὔπντησε καὶ διὰ μέσου τοῦ πλήθους κατευθύνεται στὰ ἀνάκτορα ὅπου τοποθετοῦν τὸν νεκρὸ σὲ ἓνα κρεβάτι καὶ ἄρχισε ὁ θρῆνος.

Καὶ ἐκεῖνοι λοιπὸν ἔθρηνοῦσαν κ' οἱ γυναῖκες μαζί τους στενάξαν καὶ μαζί μὲ αὐτὲς ἡ ἀσπροχέρα ἡ Ἀνδρομάχη ἦταν πρώτη στὸ κλάμα, τὸ κεφάλι στὰ χέρια τῆς μέσα στοῦ γενναίου τοῦ Ἔκτορα ἐβάστα·
«Πόσο νέος ἐσὺ, ὦ καλέ μου, τὴν ζωὴ σου ἔχεις χάσει καὶ μένα χήρα μ' ἄφησες, μόνη στὸ σπίτι· τὸ παιδί σου μικρὸ εἶν' ἀκόμα, νά, αὐτὸ ποὺ γεννήσαμε οἱ δύο μας οἱ κακόμοιροι κ' οὔτε νομίζω πὼς μπορεῖ νὰ ἀξιωθῶ παλληκάρι νὰ τὸ δῶ, γιατί γρήγορα ἡ πόλις ἀπ' τὴ ρίζα θὰ γίνῃ ἐρείπια, γιατί χάθηκες σὺ ὁ προστάτης ποὺ κ' αὐτοὺς εἶχες σώσει κ' ἀκόμα τὰ μικρὰ τὰ παιδιά καὶ γυναῖκες στὴν ἀλήθεια γοργὰ εἰς τὰ πλοῖα θὰ ἀνεβοῦν καὶ ἐγὼ δὲ μαζί τους· καὶ ἐσύ, ὦ γλυκό μου παιδάκι, ἡ ἐμένα θὲ ν' ἀκολουθήσῃς ἐκεῖ π' ἔργα κακὰ θὲ νὰ κάμῃς, νὰ δουλέβῃς γιὰ χάρη ἀφέντη ὅπου ἄγριος θάναί, ἢ κάποιος ἀπ' τοὺς Ἕλληνες θὰ σὲ πετάξῃ σὺν στὸ χέρι του μέσα σὲ πιάση, ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸν πύργο στὸν Ἄδη ὠρογισμένοι γιατί κάπου θ' ἄξῃ ὁ πατέρας σου σφάζει κανένα ἀδελφό του, πατέρα ἢ γιό του, γιατί Ἕλληνες εἶναι περίσσιοι ποὺ ἀπ' τὰ χέρια τοῦ Ἔκτορα μόνο ἔδαγκάσαν τὴν γῆ μὲ τὰ δόντια, ἐπειδὴ ὁ μπαμπᾶς σου στὴ μάχη δὲν ὑπῆρξε ποτὲ μαλακός· καὶ ὁ Λαὸς γι' αὐτὸ εἰς τὴν πόλιν τότε κλαίει. Ἀφῆκες δὲ Ἔκτωρ στοὺς γονεῖς σου ἀμέτρητο θρῆνο καὶ σὲ μένα δὲ ἔχουνε γίνει φοβερὲς στενοχώριες διότι σὺν ἀπέθανες ἤμουν μακριὰ σου καὶ καυμιά συμβουλή δὲν μοῦ εἶπες λογικὴ ποὺ θὲ νὰ τὴν θυμᾶμαι μέρα νύχτα σὲ ὅλα τὰ χρόνια, κάθε μιὰ δὲ φορὰ νὰ δακρῶζω». Ἔτσι εἶπε καὶ ἔκλαιε κείνη κ' οἱ γυναῖκες στενάξαν μαζί της. Μεταξὺ τους δὲ πάλι ἡ Ἐκάβη πολυδάκοντο ἄρχισε θρῆνο.
«Ἄπ' τοὺς γιούς μου τοὺς ἄλλους σὺ Ἔκτωρ περισσότερο σὺ ἀγαπή-
[μένος,

ὅταν ζοῦσες ἀλήθεια ἀκόμα οἱ Θεοὶ σ' ἀγαποῦσαν περίσσια μὰ καὶ τώρα φροντίσιν γιὰ σένα δηλαδὴ καὶ γιὰ τὸν θάνατό σου, ἐπειδὴ δὲ τοὺς γιούς μου τοὺς ἄλλους ὁ γοργόποδος γιὸς τοῦ Πηλέα τοὺς πούλοῦσε ὅσους εἶχε πιάσει μακριὰ εἰς τὴν θάλασσα πέρα· τὴν δικιά σου ζωὴ σὺν ἔληξε κοφτερὸ καὶ χαλκένιο τουφέκι γιὰ πολὺ σὲ τραβοῦσε σὶ μῆμι, ὀλογύρα, τοῦ φίλου Πατρόκλου κείνον πούχες ὁ ἴδιος σκοτώσει· μὴ χωρὶς καὶ νὰ τὸν ἀναστήσῃ.

(Συνεχίζεται)

Σ' αὐτὸν ποὺ μ' ἔμαθε νὰ ψάλλω...
Στὸν ἀγαπημένο μου καθηγητὴ κ.
Λ Κούσουλα ποὺ χάιδεψε ἡ γλυ-
κειὰ φωνή του σὺν τῆ Μούσα τὴν
ψυχὴ μου κ' ἔφυγε μακριὰ

Χάνει ὁ ἥλιος στὰ βουνά
τὸ μαγεμένο δειλινὸ
ροδοπλανιέται.
Σ' ὅποια ψυχὴ ποὺ λαχταρᾷ
κάποια οὐρανόπλαστη χαρὰ
ἀπαλογενιέται.

Συπνοῦν τῆς νύχτας ξωτικὰ
τὰ κοιμισμένα ἀερικά
καὶ φτερουγίζουν.
Ψυχὲς αἰθέριες νυχτικὲς
γέρνουν πτῆ Δύση ἐκστατικὲς
ρόδα γεμίζου.

Ἄπ' τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ
ἤχους σκορπίζουν στὸ χωριὸ
καμπάνες θείες.
Σμίγουν τὰ ρόδα, τὰ πουλιά,
τὰ πρῶτ' ἀστέρια, ἡ σιγαλιὰ
σὲ λειτουργίες.

Τὴν ὥρα τούτη εἶν' ἡ ψυχὴ
γεμάτη πῆθο μοναχὴ
μακριὰ νὰ φύγῃ.
Λὲς κ' ἀγωνίζεται μ' ὄρμη
ν' ἀπαλλαγῆ ἀπ' τὸ κορμί
ποὺ τήνε πνίγει.

Μακριὰ ἀπ' τὸν κόσμον τὸν κακὸ
στὸ δειλινὸ τὸ μαγικὸ
νὰ φτερουγίσῃ.
Νὰ σμίξῃ τ' Ἄγνόν τ' Ἄγνόν,
ν' ἀγκαλιαστῆ τὸν Οὐρανὸ
νὰ μὲ γυρίσῃ,

ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΨΩΜΕΝΟΣ

Τ&Ξ. Ζ' Κλασσ.

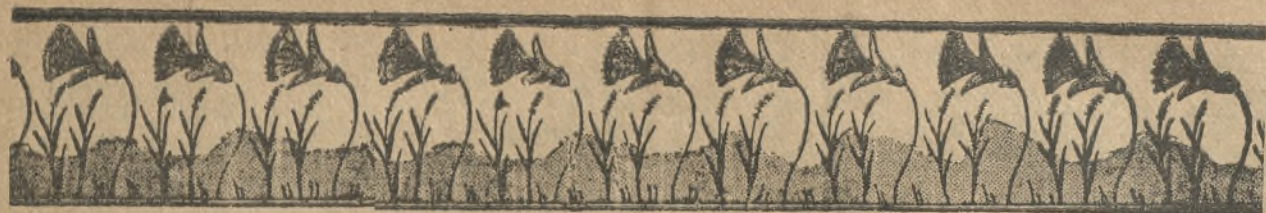
Ἰδιωτ. Γυμν Ἀλικιανοῦ

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ

EMMAN. ΣΤ. ΠΕΤΡΑΚΗ

Εἰσοδίων 46 — Χανιά

Τηλεφῶνον 6.30

Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Μελέτη τοῦ μαθ. ΕΥΑΓΓ. ΑΠ. ΦΥΤΡΑΚΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἄλλὰ καὶ αἱ θεωρίαι αὐταὶ δὲν εἶναι ἱκανοποιητικαὶ διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνουν συνθέσεις ὀργανικῶν ἐνώσεων ἄνευ τῆς ἠλιακῆς ἐνεργείας. Τῷ 1939 ὑπὸ τῶν βιολόγων Ἄλ. Ντῶβιλιέ καὶ Ἄμ. Ντεγκονὲν διετυλώθη πλήρως ἡ ὑπόθεσις αὐτή, στηριζομένη εἰς τὸν ἀνακάλυψιν τῶν διηθητῶν ἰῶν ὑπὸ τοῦ Στάνλεϋ. Ἐπίσης ἡ θεωρία αὐτὴ εἶναι διατυπωμένη συμφώνως πρὸς τὰς κοσμικὰς ἀντιλήψεις. Ἡ νεωτέρα αὐτὴ θεωρία συνδέεται μὲ τὴν γεωχημικὴν ἐξέλιξιν τῆς γῆς, καὶ ἔχει ὡς ἀρχὴν ὅτι: «ἡ ζωὴ εἶναι ἀποτέλεσμα μιᾶς σειρᾶς βιοχημικῶν μεταβολῶν τῶν ὁποίων προηγήθη μία σειρά ἀναλόγων γεωχημικῶν τοιοῦτων».

Τοιοιτοτρόπως αἱ γεωχημικαὶ μεταβολαὶ ἀνοίξαν τὸν δρόμον εἰς τὰς βιοχημικὰς τοιαύτας, διὰ τῶν ὁποίων ἐδημιουργήθη ἡ πρώτη ζῶσα ὕλη καὶ ἐξελίχθη αὐτὴ εἰς κύτταρα καὶ αὐτὰ εἰς πολυκύτταρους ὀργανισμούς. (1) Τὰ σπουδαιότερα στάδια τῶν βιοχημικῶν μεταβολῶν εἶναι τὰ ἑξῆς: 1) Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν υπερειωδῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων ἐδημιουργήθησαν αἱ πρῶται ὀργανικαὶ ἐνώσεις μὲ «ἐναντιόμορφα» μόρια, καὶ ἐξ αὐτῶν παρήχθη τὸ δξυγόνον 2) Τὸ παραθὲν δξυγόνον ὑπέστη καὶ αὐτὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἠλιακῶν ἀκτίνων καὶ μετετέραθη εἰς ὄζον (2) τὸ ὁποῖον δὲν ἐπιτρέπει εἰς τὰς πρώτας ὀργανικὰς ἐνώσεις νὰ ἀποσυντίθεται. 3) Κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο ἤρχισε ὁ σχηματισμὸς τῶν ὕδατανθράκων καὶ τῶν ἀμινοξέων (3) καὶ συγχρόνως τῶν πρώτων πρωτοπλασματικῶν μεμβρανῶν. (4) 4) Κατὰ τὸ στάδιον τοῦτο αἱ πρωτοπλασματικαὶ μεμβράναι ἤρχισαν μεγάλην δρᾶσιν καὶ συνενωθεῖσαι ἀπετέλεσαν τὰς πρωτοπλασματικὰς ὕλας καὶ τὰ πρῶτα ὀργανίδια τὰ μινοχόνδρια καὶ τοὺς διηθητοὺς ἰούς, οἱ ὁποῖοι παρουσιάζουν διάφορα χαρακτηριστικὰ τῆς ζωῆς. 5) Κατὰ τὸ πέμπτον στάδιον ἀρχίζει μέσα εἰς τὸ πρωτόπλασμα—τὸ ὁποῖον λαμβάνει τώρα μορφήν—νὰ σχηματίζεται ὁ πυρὴν μετὰ τῆς χρωματινῆς καὶ 6) κατὰ τελευταῖον στάδιον ἡ ζῶσα ὕλη ἐξελίσσεται εἰς τέλειον μονοκύτταρον ὀργανισμὸν ἐκ τοῦ ὁποίου διὰ καταλλήλων μεταβολῶν παρήχθη ὁ πολυκύτταρος τοιοῦτος.

Κυλᾶ ἡ πηγὴ στὴ μοναξιά
καὶ μουρμουρίζει σιγανὰ
μὲς τὰ πλατάνια τὰ πυκνά.
Λὲς ψιθυρίζουν κι' οἱ κορφές
καθὼς οἱ ἀδρες σιγανὲς
ἀργοφυσοῦνε κι' ἀπαλές.
Τρέχουν τὰ γάργαρα νερὰ
κρυστάλλινα μελωδικά.

Μὰ καθὼς πέφτει τ' ἀπαλὸ
μενεξεδένιο δειλινὸ
μ' ἓνα τραγουδι χαρωπὸ
γεμίζει ἡ πλάνα ρεματιὰ
καὶ μιὰ πανώρια κορασιὰ
σκύβει στὰ γάργαρα νερὰ.
Σκάνει γεμᾶτο τὸ σταμνὶ
ἀπ' τὴν ἀκούραστη πηγῆ.

Καὶ ξεκινᾶει γιὰ τὸ χωριὸ
πίσω τῆς στήσανε χορὸ
ἀπόκοσμο καὶ ξωτικὸ
ξανθὲς νεράιδες τοῦ βουνοῦ
στὴν ὄχθη ἐκεῖ τοῦ ποταμιοῦ
καθὼς προβαίνει στ' οὐρανοῦ
τὰ πλάτια δλόχρυση κυρὰ
Σελήνη πέρα ἐκεῖ ψηλά.

ΜΑΝ. Ι. ΚΟΥΡΙΝΟΣ

Γυμν. Ἄγ. Νικ. Κρήτης

Περὶ τῆς θεωρίας ταύτης δὲν ὑπάρχει καμμίαι ἀμφιβολία ὅτι εἶναι ἡ τελειότερα, ἡ ὁποία ἂν καλεῖται πολλὰς ὑποθέσεις εἶναι ἱκανοποιητικὴ—διότι στηρίζεται ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν διηθητῶν ἰῶν καὶ ὅπως λέγουν οἱ βιολόγοι «ρίπτει κάποιον φῶς εἰς τὸ πρόβλημα τῆς ἀβιογενετικῆς δημιουργίας τῆς ζωῆς.

(1) Ἡ Γεωχημεία ἐξετάζει τὴν δρᾶσιν τῶν χημικῶν στοιχείων ἐπὶ τῶν χιτῶνων τῆς γῆς καθὼς καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν φαινομένων τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν χημικῶν στοιχείων. Ἡ Βιοχημεία ἐξετάζει τὰ χημικὰ φαινόμενα (χημισμοὶ) ποὺ λαμβάνουν χώραν εἰς τοὺς ὀργανισμοὺς. Γεωχημικαὶ μεταβολαὶ εἶναι αἱ μεταβολαὶ αἱ ὁποῖαι ἐγίναν εἰς τὴν γῆν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν διαφόρων χημικῶν στοιχείων, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεώς της. Π.χ. τὰ πρῶτα σχηματισθέντα διατομικά καὶ τριατομικά μόρια τῶν στοιχείων, τὰ πρῶτα ἀέρια, οἱ ὕδρατμοι κ.τ.λ.

(2) Ὄζον—ἀλλοτροπικὴ ὀνομασία τοῦ δξυγόνου ἢ ἐνεργὸν δξυγόνον (ὄζον—διεθν. ὄνομ.) μοριακὸς τύπος O₃.

(3) Ἀμινοξέα—αἱ σπουδαιότεραι ὀργανικαὶ ἐνώσεις, ἐξ αὐτῶν σχηματίζονται τὰ λευκώματα.

(4) Αἱ πρωτοπλασματικαὶ μεμβράναι ἐσχηματίσθησαν ἀπὸ τὰς γραμμικὰς ἀλύσεις τῶν ἀμινοξέων.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΣΤΟ ΚΡΕΒΑΤΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

Μάνα βοήθαμε τὸ αἶμα ξεχυλίζει
ὁ πόνος μου δυνάμωσε
καὶ θάνατο θυμίζει

Θάρρος παιδί μου
θάρος, παρακτικὰ φωνάζει ἡ Μάνα,
πού τὸ παιδί της θλέπει νὰ πογᾶ.

Θάρρος παιδί μου ἡ Παναγιά θὰ σὲ βοηθήσει
ἀπόψε νὰ περάσης ποὺ καλά,
Γιὰ κύταξε στὰ μάτια σὲ κυτάζει
καὶ κάθε τόσο σοῦ χαμογελά ἡ Παναγιά.

Καὶ τὸ χλωμὸ παιδί μὲ κόπο τὸ κεφάλι του γυρίζει
στὸ εἰκονοστάσι, θπου στέκεται ψηλά,
τὴν Παναγιά ἀντικρύζει
πού μὲς τὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ χαμογελά.

Τὸ πρόσωπο φωτίζεται γιὰ λίγο
τὰ χεῖλη τρέμουν μὲς τοῦ καντηλιοῦ τὸ φῶς
καὶ λίγα λόγια ψιθυρίζουν
τὴν Παναγιά παρακαλοῦν νάναι βοηθός.

*Ὡ Παναγιά Δέσποινα τὸν πόνο μου σταμάτα
τὰ αἵματα σταμάτησε, τὴν Μάνα μου λυπήσου,
πού μέρα νύκτα ξαγρυπνᾷ
στὸ πλάϊ μου μαζί σου.

Εὐχαριστῶ σε Παναγιά
πού μάνα σὰν καὶ τούτη
μοῦ ἔστειλες καὶ σοῦ χρεωστῶ
μεγάλη εὐγνωμοσύνη.

*Ὁμως ἀπὸ σένα Παναγιά
μιὰ χάρη ἐγὼ ζητῶ,
τέρμα στὴν ἄχαρη ζωὴ μου νὰ μοῦ δώσης
καὶ τὴ μητέρα μου νὰ σώσης.

Κύταξε πῶς κατάντησε
καὶ εἶμαι ἐγὼ αἰτία
τ' ἄλλα τ' ἀδέλφια μου παράτησε
καὶ ζοῦνε καὶ αὐτὰ στὴ δυστυχία.

Τὸ αἶμα ξανά πάλι ἐφανέρωσε
τὸ βλέμμα του τὸν ἔκαμε νὰ στρίψει ἀπὸ τὰ θεῖα
τὴ μυστικὴ τὴ Προσευχὴ του τὴν διέκοψε
καὶ ἔπεσε σὲ ἀφασία.

Τρέχει ἡ Μητέρα τὸ σηκώνει πάνω στὰ χέρια της
τὰ μάτια της ὀρθάνοικτα ξανανοίγουν
σὰν ἀπολιθωμένη τώρα στέκεται
κι' οἱ οὐρανοὶ τῆς φαίνεται γυρίζουν.

Τὸ αὐτί της στὴν καρδιά του ἀκουμπᾷ
καὶ ἡ ἀκοὴ ἐπιβεβαιώνει
τὸ θάνατο ποὺ ἡ χλωμάδα ἔδειξε
τὸ θάνατο ποὺ ὄλα γύρω τὰ νεκρώνει.

Σκύθει, φιλεῖ, ξαναφιλεῖ
τὸ πεθαμένο τὸ παιδί της
κι' ὄλο θαρρεῖ πῶς τῆς γελά
κι' ὄλο μιλά μαζί της.

*Ἀπάντησι τοῦ δίνει
στὰ ψεύτικα τὰ λόγια
πού νομίζει ὅτι ἀκούει
νερὸ τοῦ φέρνει γιὰ νὰ πηῆ παρηγοριὰ τοῦ δίνει.

*Ὁ γρήγορος ὁ θάνατος
στὸ λογικὸ της εἶχε ἐπιδράσει
καὶ νόμιζε πῶς τὸ παιδί της ζῆ
καὶ ἡ ἄρρώστεια του ὅτι θὰ περάσει

*Ἔτσι σὲ ὄλη τὴν ἐπόμενη ζωὴ
ἡ μάνα ἡ εὐστυχισμένη
μὲ τὸ παιδί της θὰ συνομιλῆ
καὶ ψυχικῶς θὰ εἶναι πεθαμένη.

ΗΡΑΚΛΗΣ Μ. ΔΕΔΕΛΕΤΑΚΗΣ

Τάξ. Η' Γυμν. Ἱεραπέτρας

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΘΡΑΝΙΟΥ

—Μπράβο μικρό μου. . . . Βλέπω ὅτι πηγαίνεις
στὸ σχολεῖο.

—Δὲν πηγαίνω μὲ στέλνουν μὲ τὸ ζόρι.

Δάσκαλος: Γιάννη τὰ ἄστρα κατοικοῦνται;

Γιάννης: Μάλιστα κύριε. Δὲν βλέπετε ὅτι τὸ βρά-
δυ, ὄλα τὰ φῶτα τους εἶναι ἀναμμένα.

—ο—
Τὰ παιδιὰ κάνουν μεγάλη φασαρία στὴν τάξη.

*Ὁ καθηγητὴς μπαίνει ξαφνικὰ καὶ ρωτᾷ ἀγριεμένα.

—Ποιὸς φωνάζει ἐδῶ μέσα.

—Σεῖς κύριε, ἀπαντᾷ ἀφελέστατα ὁ Γιάννης.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Σ. ΒΑΝΤΑΡΑΚΗΣ

Τάξις Εα' ν.τ. Β. Γ. Α, Χ.

—Μπαμπᾶ, λέει ὁ Τοτὸς στὸν πατέρα του πρέπει
νὰ μὲ τιμωρήσῃ ὁ δάσκαλος γιὰ κάτι ποὺ δὲν ἔκανα;

—*Ὁχι βέβαια παιδί μου! ἀπάντησε ἐκεῖνος.

—*Ἐ λοιπὸν, λέει τότε ὁ Τοτὸς, ὁ δάσκαλος μὲ
τιμώρησε γιὰτὶ δὲν ἔλυσα τὰ προβλήματά μου.

—ο—
*Ὁ δάσκαλος: Σὲ τί διαφέρει Τάκη ὁ πάγος ἀπὸ
τὸ νερό;

Τάκης: Στὴν . . . . τιμὴ κύριε!

—ο—
—Τὶ βλέπεις ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι σου δταν
βρίσκουσαι στὸ ὑπαιθρο ρωτᾷ ὁ δάσκαλος τὸν Γιωρ-
γάκη.

—Ὁὐρανό!

—Κι' ὅταν εἰ καιρὸς εἶναι βροχερός;

—Τὴν ὀμπρέλλα μου . . . .

—ο—
Μπεμπέκα πόσων χρονῶν εἶσαι;
Δεκατριῶν . . . . Θὰ ἤμουνα τώρα δεκατεσσάρων
ἀλλὰ ἔμεινα ἕνα χρόνο ἄρρωστη.

ΙΩΑΝΝΑ ΦΟΒΑΚΗ

Τάξις Δγ' ΓΟΧ

ΜΙΑ ΛΙΑΚΑΔΑ ΣΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

“Όταν ο ήλιος σχεδόν πάψη να ζεσταίνει τη γη, όταν τα σύννεφα σκεπάζουν τον γαλανό ουρανό, όταν οι άστραρες και οι βροντές πανηγυρίζουν, όταν το χιόνι σκεπάσει τις άλλοτε χορταριασμένες ράχες των βουνών, αρχίζει μια καινούρια εποχή, αντιπαθητική σε όλους. Η εποχή, πού, όπως θα καταλάβετε, λέγεται χειμώνας.

“Όμως, τότε τότε, σαν αναλαμπή μέσα στα σκοτάδια του, έρχεται μια χαρούμενη λιακάδα να δώσει υγεία στον άρρωστο, ζέση στο φτωχό, έλπίδα στις πονεμένες ψυχές, πού τις βαραίνει ή άπελπισία της μαυρίλας του Γέρω-χειμώνα.

Μιά τέτοια μέρα πού ο ήλιος κίνοντας τα αδύνατα δυνατά καταφέρνει να ξεπεράσει τις άκτινες του από τα σύννεφα και να φτάσει ως εμάς, πού τον περιμένουμε σαν το μεγαλύτερο ευεργέτη, όλα γελούν. Οί μαθηταί σκέπτονται, πώς ή άνοιξις είναι κοντά. Οί άνθρωποι άφινουν, έστω και για μιά μέρα τις άμπρόλλες και τα άδιάβροχα και πηγαινούν ευθυμιοί και με μεγαλύτερη όρεξη στην δουλειά τους. Τα σπουργίτια τιτιβίζουν χαρούμενα στα δένδρα του πάρκου, ύμνώντας ταν καλό Θεό, τον “Ηλιο, πού τα θυμήθηκε. Ψάχνουν χαρούμενα να βρούν τους σπόρους, πού τώρα δέν τους έχει πάρει ή βροχή, και είναι ευτυχισμένα, πού ο Θεός δέν τα ξέχασε, αλλά έστειλε τις χρυσές ήλιοθυγατέρες να σκορπίσουν ευτυχία. “Ο Γέρω τσοπάνος γελάει καλόκαρδα κι’ ευτυχισμένα, πού επί τέλους θα μπορέσει να βγάλη λίγο έξω τα άγονάκια του να φάνε το λιγοστό χορτάρι πού έμεινε από τα πολλά χιόνια. Τα ζώα κίνουν χαρούμενα τον χειμωνιάτικο περίπατό τους, ευλογώντας, κι’ αυτά άκόμα, το Θεό ήλιο.

“Ο κάμπος δλόκληρος γελά. Μερικά λουλουδάκια τολμοούν ν’ άνοιξουν τα μικρά κεφαλάκια τους και να ρουφήξουν άχόρτιγα το φώς, το φώς και τη ζεστασιά του. “Όμως δέν ξέρουν, ότι σε λίγο πάλι θα νικήθη από τα μαύρα σύννεφα, πού θα ρίξουν όσο πιο δυνατή βροχή μπορούν για να τα καταστρέψη.

Το χιόνι λίγο λίγο έλυωσε. Η παγωνιά έπαιψε, και ή ζωή ξανάρχισε. Δειλά δειλά κίνουν να ξεπεταχθούν μερικές μυίγες, αλλά δέν είναι τόσο ζεστός όσο νομίζουν ο καιρός, και αποτραβιούνται και πάλι, για να ξυπνήσουν όταν οι άνεμώνες σκεπάσουν το λειβάδι.

Οί σταγόνες της χθεσινής βροχής έχουν μεταβληθή σε άπειρα χρυσοκόκκινα ρουμπίνια και διαμάντια και δίνουν στα λιγοστά φύλλα των δένδρων μιά μεγαλειώδη όμορφιά.

“Άκόμα κι’ ο φιαός ευτυχής για την γαλήνη, τρέχει να ρίξη τα δίχτυα του βέβαιος πως θα κερδίση άρκετά, για να θρέψη την οικογένειά του.

...“Όμως!... γρήγορα θα περάσει κι’ αυτή ή ημέρα της χαράς και ο χειμώνας θ’ αρχίση το έργο του, με πιο μεγάλη λύσσα, γκρεμίζοντας, ότι ο ήλιος μέσα σε μιά μέρα είχε φτιάξει.

ΕΛΕΝΗ ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ

Τάξ. Ε’ Γαλλ. Σχολή Καλογραιών

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΜΟΥ

“Όρα 9—10. Το πρόγραμμά μας έχει αυτή την ώρα έκθεσι! “Όχι έκθεσι!!! Και μόνο πού το λέω με πιάνει ζάλη «Έλάτε παιδιά—φωνάζει ή καθηγήτρια—πάρτε μόνοι σας ένα θέμα, όποιο σας άρέσει και άναπτύξετέ το. Πρέπει όμως να ξέρετε ότι ή πιο κλή έκθεσις θα βραβευθή». Αυτό δά μας έλειπε!... Έγώ δέν ξέρω τι να γράψω για να μουτζουρώσω τις σελίδες και θα θέλω να βραβευθή ή έκθεσίς μου. Μά τι να κάνω; Πώς να άρχίσω; Τι θα γράψω; τί; τί; “Όχι γράψω άνοησίες και θα γίνω ρεζίλι στην τάξι. Να γράψω κανένα γνωμικό; Μά κι’ αν άλλόξω και βγώ έξω από το θέμα!!! Να γράψω το «Χρόνο Φείδου» μιά και δέν φείδομαι την ώρα πού περνά; Πάει το κεφάλι μου έγινε καζάνι. Κι’ αυτό το διαβολέμενο το κουδούνι τι κάνει τόση ώρα να κτυπήση; “Εσπασε; Μά Χριστέ μου τι να γράψω; Να κάμω καμμιά περιγραφή; Μά ή δεσποινίς μου είπε ότι δέν κάνω καλές περιγραφές. Να γράψω για το σπίτι μου; Μά αυτό είναι θέμα για μικρά παιδιά.

Αί συμμαθήτριά μου και οι συμμαθητές μου είναι δουτηγμένοι ως τους άγκωνες στα γραψίματα. Ποιός ξέρει τι να γράφουν! Μιά συμμαθήτριά μου πλάι μου προσπαθεί να θυμηθή ποιός είπε το «φθειρούσιν ήθη χρηστά όμιλίαι κακαί». Την σκουτώ.—Πές μου κάτι της λέω να το γράψω κι’ εγώ,—“Αφσή με καυμένη—μού λέει—μή με διακόπτης γιατί τα ξεχνώ.

“Έρώνω, ξιδρώνω, ξόνω το κεφάλι μου, μήπως θυμηθώ τίποτε μ’ άδικα. “Η καθηγήτριά μου με κυτάζει και κρυφογελά. “Αχ! Θεέ μου επιτέλους δέν μ’ άκούς δέν με λυπάσαι; Πώς θα το δώσω κατάλευκο το τετράδιό μου! Και τι θα μου πη ή δεσποινίς; Φυσικά θα με μαλώση, μ’ θάχη δίκιο. Μας άφησε ελεύθερους να γράψωμε ό,τι θέλουμε κι’ εγώ,....!!

“Αχ θα σκάσω. “Ας ρωτήσω πόσα λεπτά θέλει το παλιόκουδούνιο μπάς και σέφετ., Ντριννν!! “Αχ συμφορά μου και τώρα τι θα δώσω;

—Μαρίκα γρήγορα το τετράδιό σου—φωνάζει ή δεσποινίς.—Έγώ δεσποινίς δέν έγρ... “Α όχι φέματα ό,τι σκεπτόμουνα τ’άγραφα θελά μου στο τετράδιο!!!

Και τώρα νάτην έτοιμη ή έκθεσίς μου!!!

ΜΑΡΙΚΑ Ε ΖΕΡΒΑΚΗ

Ζ’ Γυμν. Νεαπόλεως

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Πρός την Σεβαστήν Καθηγήτρια Κα Χρυσούλα Κονταδά

“Ω! σύ πού σά μητέρα έρχεσαι και δίνεις φ’ς εις την ζωή μας ώσπου να ζούμε εις την γην θε να σ’ εύχαριστή ή ψυχή μας.

ΠΟΛΥΞ. Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΥΤΑΚΗ

Τάξις Δ’. Γ.Θ.Χ.

Η ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΣΑΤΙΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΑ

Υπό του μαθητοῦ τῆς Ζ'. Πρακτικοῦ ΜΑΝΩΛΗ ΜΥΛΩΝΑΚΗ

Δ'

ΔΑΣΟΝΟΜΟΣ: Ὁ προϊστάμενος δασονομείου. Ὁ περὶ τὰ δασονομικὰ ἀσχολούμενος. Ἰδεῶδες πρόσωπον ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀντικατάστασιν ἐκπαιδευτικῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τὸν εἰς περίπτωσιν ἀπεργίας. Ἐν το αὐτῇ περιπτώσει λαμβάνει βοήθον του δασοφύλακα καὶ ἡ ἀντικατάστασις καθίσταται πλήρης, ἰδίως μάλιστα ὅταν ὁ βοηθὸς οὗτος φέρει καὶ τὸν ἐπίσημον τίτλον ὁ «Ξελυσσαχτής», ὃν ἔφερε ὁ ἐν τῇ Ἡλείᾳ τῆς Πελοποννήσου κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπεργίαν.

ΔΕΙΣΙΔΑΪΜΟΝΙΑ: Ἐν τῇ Ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ γλῶσσα ὁ φόβος πρὸς τοὺς δαίμονας (θεοὺς), ἡ θεοσέβεια. Ἐντεῦθεν ἡ μωρὰ πίστις εἰς ὑπερφυσικάς, μυστηριώδεις καὶ ἐπιβλαβεῖς δυνάμεις. Παρ' ἡμῖν ζωντανὸν παράδειγμα ἡ φρικίασις ἦν αἰσθάνεται πᾶς ἕξ ἡμῶν ὅταν κατὰ τὴν πρὸς τὸ σχολεῖον πρωΐνην προσέλευσιν του συναντήσῃ ἄνθρωπον ἐνδεδυμένον τὸ ράσον καὶ φέροντα τὸν τίτλον τοῦ στρατιώτου τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

ΔΕΚΤΗΣ: Ὁ δεχόμενος τι στελλόμενον ἢ μεταβαλῖνον πρὸς αὐτόν. Ὁ ἀποδέκτης. Δέκτης εἶναι πᾶς μαθητὴς ὅστις τρέμων καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀρθώσῃ φθόγγον, πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς ἔδρας καθήμενον δέχεται καὶ ἀναμεταδίδει πᾶσαν φράσιν προσφερομένην ἐκ τῶν κάτω.

ΔΕΣΙΜΟΝ: Ἡ πράξις τοῦ δένειν. Ὁ τρόπος καθ' ὃν γίνεται αὕτη ἢ τὸ μέρος τῆς δέσεως. Γενικῶς θεάρεστος πράξις ἐξυηρητοῦσα ἀρροτέρους καὶ τὸν δένοντα καὶ τὸν δενόμενον. Χαρακτηριστικὴ ἢ ἔκφρασις: «εἶναι γιὰ δέσιμο». Γιὰ δέσιμο εἶναι πᾶς ὅστις μετὰ τὴν πρωΐνην συνάντησίν του μετὰ ἱερέως δὲν κάμει μεταβολὴν καὶ ἀπέλθῃ ταχέως τοῦ τόπου τοῦ δυστυχήματος.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ: Ὁ ἀμέσως μετὰ τὸν πρῶτον εἰς τὴν σειράν ἐρχόμενος. Σχολοτάτη ἢ φροῖσις «οἱ ἔφερον δεύτερον», γνωστὴ ἐπίσης καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Φωτοπούλου τοῦ Μίμη διατυπωθεῖσα τοιαύτη: «ἦρθες δεύτερος καὶ καταἰδρωμένος».

ΔΗΛΩΣΙΣ: Ἡ πράξις δι' ἧς καθίσταται τι φανερόν. Ἡ γνωστοποίησις. Διακρίνομεν ὑπεύθυνον καὶ μή. Ὑπεύθυνος δήλωσις ἔχει ὡς ἑξῆς: «Ρε' παιδιὰ Φυσικὴ δὲν θὰ κίνομε αὐριο γιατί ὁ καθηγητὴς εἶναι ἀρρωστος». Ἡ ὡς ἄνω δήλωσις εἶναι ὑπεύθυνος καθ' ὅτι ὁ λέγων ἀποτρέπει οὕτω τοὺς ἀκούσαντας ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς Φυσικῆς, γνωρίζων ὅτι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ καθηγητὴς θὰ προσέλθῃ αὐτός θὰ πρέπει νὰ ἀπέλθῃ ταχέως ἵνα ἀποφύγῃ βέβαιον καὶ ἀγριώτατον ξυλοδαρμόν.

ΔΟΥΛΕΜΑ: Ἡ κατεργασία, ἡ ἐπεξεργασία. Δούλημα εἶναι ἡ σύστασις «Τὸ παιδί εἶναι καλὸ στὰ Ἑλ-

ληνικὰ» ἢ γινομένη ὑπὸ τῆς τάξεως πρὸς τὸν καθηγητὴν τῶν μαθηματικῶν ὅστις τὸ «ταπώνει» τὴν στιγμὴν αὐτήν.

ΔΡΑΚΟΣ: Τέρας τῶν λαϊκῶν παραμυθιῶν. Ὁν μυθικὸν σύνθημα εἰς τὰς παραδόσεις. Ἀλλὰ καὶ σύγχρονον συγκεκριμένον καὶ τρομερόν. Ἡ μορφή του εἶναι ἀπλή (βλέπε καμουφλάζ) φέρει συνήθως χακὶ τῷ χρώματι ρούχα καὶ ἐπικαθίεται ποδηλάτου χρώματος μαύρου. ΚΙΝΔΥΝΟΣ—ΘΑΝΑΤΟΣ.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ: Ἡ διανυτέα δόδος πρὸς μεταβάσιν ἕξ ἐνὸς σημείου εἰς ἕτερον. Ὁ πίναξ, ὁ κατάλογος τῆς διαδρομῆς. Παράδειγμα, τὸ δρομολόγιον μαθητοῦ τινος κατὰ τὴν δευτέραν παρελθούσης ἐβδομάδος. 8.15 ἐκκίνησις ἐκ τῆς οἰκίας. 8.35 ἀφίξις πρὸ τῆς κεκλημένης τοῦ σχολείου ἐξωθύρας. Ἀναχώρησις εἰς ἀγνωστον κατεύθυνσιν, 9.20 εἰσοδος εἰς τὴν τάξιν καὶ ταυτόχρονος ἔξοδος μετ' ἀποβολῆς τριμημέρου λόγῳ καλλιεργείας τοιχῶν ὑπερβολικοῦ μήκους εἰς τὴν κεφαλὴν. Ἐπίσκεψις εἰς τὸν Δημοτικὸν κήπον. 13.10 ἐπιστροφή.

ΔΡΟΣΟΣ: Σταγονίδια ὕδατος ἐπικαθήμενα, ἴδια ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐπὶ τῆς χλόης, τῶν θάμνων καὶ τῶν ἀντικειμένων τῶν ἐκτεθειμένων ἐν τῷ ὑπαίθρῳ. Τοιαῦτα σταγονίδια ὕδατος, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ γράφοντος, ἐπεκάθησαν ἀσφαλῶς ἐπὶ τοῦ αὐχένος τοῦ ἀναγνώστου τῶν προαναφερθέντων.

ΔΥΣΠΕΨΙΑ: Τὸ σύνολον τῶν διαταραχῶν τῆς πέψεως. Ἡ ἀνώμαλος πέψις. Ἀνώμαλος πέψις κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτὸς προκαλεῖται πολλάκις καὶ ὑπὸ τῶν τυχόν ὀραμάτων. Λόγῳ χάριν ὁ ὑποφανόμενος ἀσφαλῶς θὰ ἔχη τὴν ἐπομένην στομαχικὰς διαταραχὰς ὅταν τὴν ἐσπέραν ὀραματισθῇ ὅτι ὁ Γυμνασιάρχης του τὸν μετέφερε αὐτοπροσώπως εἰς τὸ κουρείον ἐνῶ ὁ παιδονόμος καθήμενος πλησίον τὸν ἐπερῖαιζεν.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΣΠΙΤΙ

Ἡ καινούργια δώκανε στὸ σπίτι τὸ καλιό. Πέρασε ὁ πλοῦτος κι' ἄλλαξε κάθε γωνιά. Πανώριο τώρα ὑψώνεται, μὰ εἶν' ἀψυχο' ἡ ψυχὴ του κατ' ἀπ' τὰ μάγιαμα ἔσβυσε σὰν καὶ τὰ γιασεμιά. Κι' ἡ ἀνάμνηση βυθίστηκε στὴ λήθη τῆς ψυχῆς του σὰν ὄλα. Ξεφτίσανε τ' ἀρμονικὰ τραγούδια ποῦ μόν' αὐτὴ ἔφερε. . . . Ἔτοι μέρα στήν ἀπονία αὐτῶν ποῦ δὲν τὰ νιώθουνε, πεθαίνουν τὰ λουλούδια.

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΟΤΣΥΦΑΚΗ

Ζ' Πρακτ. Γ.Θ.Χ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΕΛΙΔΑ ΤΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

ΟΙ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΛΥΣΕΙΣ
ΤΟΥ 5ου ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

60^{ος} ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΠΟΙΟΣ ΗΤΑΝ

- 1) Ο Άντερσεν
- 2) Ο Νεύτων
- 3) Ο Νέαρχος
- 4) Ο Ρασίν
- 5) Μιραμπώ

ΟΙ ΣΩΣΤΕΣ ΛΥΣΕΙΣ
ΤΟΥ 5ου ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

- 1) Ίωάννης Γεωργουδάκης Η ΒΓΧ 29
-) Νίκος Γαρουφαλιάκης Στ ΑΓΧ 29
- 2) Μιχαήλ Γεωργακάκης Στ ΒΓΧ 28

ΠΟΥ ΕΥΡΙΣΚΟΝΤΑΙ : (Σε ποία Χώρα)

- 1) "Άλωσις τής Πόλης υπό τών Φράγκων.
- 2) Κήρυξις τής Έλλην. Έπαναστάσεως.
- 3) Ο Δασκαλογιάννης έπαναστατεί.
- 4) Ο Όθων γίνεται βασιλεύς.
- 5) Αρχίζουσι οι Βαλκανικοί πόλεμοι.

- 1) Η Άφροδίτη τής Μήλου
- 2) Ο Έρμης του Πραξιτέλους
- 3) Ο Ήνιοχος τών Δελφών
- 4) Η Νίκη τής Σαμοθράκης
- 5) Ο Έφηβος τών Αντικυθήρων.

ΤΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΗΣΑΝ

- 1) Οί Έγκυκλοπαιδιαταί
- 2) Οί Ουγενότοι
- 3) Οί Φαναριώται
- 4) Οί Άθάνατοι
- 5) Οί Σελευκίδα
- 6) Οί Κάβυλοι
- 7) Οί Κομνηνοί
- 8) Οί Άνθροπισταί
- 9) Οί Κάβειροι
- 10) Οί Άγαρηνοί

ΤΙ ΞΕΡΕΤΕ

- 1) Για τόν μυθικόν Κάστωρα
- 2) Για τόν μυθικόν Άντατο
- 3) Για τόν μυθικόν Περσέα
- 4) Για τόν μυθικόν Σίσυφον
- 5) Για τόν μυθικόν Άτλαντα

ΠΟΙΟΣ ΑΝΕΚΑΛΥΨΕ

- 1) Τόν Τηλέγραφο
- 2) Τό Άερόστατο
- 3) Τό Ραδιόφωνον
- 4) Τόν Διαβήτη (τής γεωμετρίας)
- 5) Τό ηλεκτρικόν φώς

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Έυαγγ. Δραμητινού Γ.Θ.Ρ. Άθων. Καλογριδου Γ.Θ.Χ. Έλάβαμεν τας λύσεις σας του 4ου Διαγωνισμού αλλά ενώ ή ύλη ήτο επί του τυπογραφίου.

Έκ μέρους του Περιδικού
ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

Μανουσάκη Άντ. Γυμν Πέμπις. Έστειλαμε γράμμα.

Μαθιουδάκη Ίω. Στ. Γυμν. Πάκισχώρης. Έδόθησαν αί άσκήσεις, τά θέματα συνηθισμένα. Λέψη και ή τέχνη.

Παγωνάκη Σμάγδα Στ' Γυμν. Βάρευ. Σε εύχαριστούμε. Συντόμεψε και γράψε την από τή μιá μεριά τής κόλλας και ξαναστείλε την. Γιατί δεν προτιμάτε τά σύντομα.

Στρεβική Μαρίκα Ζ'. Γυμν. Νεοπόλεως. Παρόμοιο νάκλι έδημοσιεύσαμε. Τό ποιήμα καλό.

Μακροβελική Στυλ. Ζ' κλάσ. Α. Γ. Άρρ. Έρκελειου. Καλό τό ση μείωμα για τόν Φλέμιγκ. Θα δημοσιευθή.

Παναγιωτάκη Γεώργ. Δ' Γυμν. Νεοπόλεως. Άπό τή μιá μεριά νά γράψετε. Νά τό ξαναστείλης σύντομο όμως.

Ριζάκη Νικόλ. τάξ Β' Έκκλ. Σχολή Κρήτη. Τό ποιήμα ύστερει ως ποιήμα.

Λεκάκη Ίω. Ζ' Γυμν. Πόμπις. Πολύ σε εύχαριστούμε. Τό ποιήμα σχετικώς καλό. Τά άλλα καλά. Συντόμεψέ τα όμως. Γράψε και συγκεκριμένα.

Σολιδάκη Ίω. Γυμν. Ά. Νι κελάου. Σε εύχαριστούμε. Δικά σας πολλά έχουν δημοσιευθή.

Νικολιδάκη Κων(νον) Περικλέους 315. Άθήνας. Φίλε μας μέ πόνο καρδιάς διαβάσαμε τό γράμμα σου, για τή μεγάλη άπώλεια τής μητέρας σου. Σε συμπουούμε μ' όλη μας τήν καρδιά. Αυτή είναι ή μοιρα ή ανθρώπινη. Νά συνεχίσης άδίστακτα τόν άγώνα τής ζωής και τό σχολείο σου. Αυτό θά είναι τό κρυφό θέλημα τής τόσο καλής μητερούλας σου. Τίς συνεργασίες σας θά δεχθούμε σύγχριστως.

Πετρική Στέφανον Ζ'. Γυμν. Πόμπις. Γά ποιήματα θέλουν διόρθωμα. Πρίν γράψης ποιήματα διάβασε προηγουμένως Περισμένομε κάτι άλλο.

Χαχλάκη Σταμ. Στ' Γυμν. Πέμπις. Κάτι λέει τό ποιήμα. Θέλει καθαρόγραμμο από τή μιá μεριά τής κόλλας.

Ταυβολάκη Κούλα Ζ'. Πόμπις. Τό ίδιο σου γράφομε.

Μαριδάκη Μιχ. Στ' Γυμν Πόμπις. Γιατί τόσο μεγάλο τό ποιήμα; Τά σατυρικά πρέπει νά είναι περιεκτικά και δύο ή τρεις στροφές.

Κουρκουλού Νίκη Στ'. Γ. Θ. Ρ. Σε εύχαριστούμε. Τά ανέκδοτα του θρανίου προτιμούνται.

Σφριωτάκη Γεώργ. Στ' Γυμν. Κανδάνου. Γράψε άλλο θέμα κατίλληλο για σένα.

Μανουσάκη Άννα Ζ'. Καστ. Πεδιάδος. Καί έμει; δεν σε ξεχνούμε. Σε εύχαριστούμε. Η έγγραφία σου καλή.

Καραγιαννάκη Έμμ. Στ' Γυμν. Έρκελ. Πιπεράκη Έλεον. Εδ' Γ. Θ. Χ. Όχι πλέον επίκαιρα.

Γεωργάκη Δημήτρ. Άποφ. Γυμ. Καστελλ'ου. Καλό τό θέμα. Δέ δια-

- 1) Ψέματα
- 2) Άλήθεια
- 3) Άλήθεια
- 4) Άλήθεια
- 5) Ψέματα

III

- 1) Η Ναυμαχία Σαλαμίνας
- 2) Αρχή Πελοποιού πολέμου
- 3) Αρχή Χαρωναίας
- 4) Θάνατος του Μ. Αλεξάνδρου
- 5) Ανάκτησις τής Κρήτης
- 6) Καταστροφή του Σουλίου
- 7) Καταστροφή τών Ψαρών
- 8) Β' Πολιορκία Μεσολογγίου
- 9) Όλοκαύτωμα του Άρκαδίου
- 10) Ένωσις τής Κρήτης μετά τής Ελλάδος

V

- 1) Τής Γαλλίας
- 2) Τής Ρωσσίας
- 3) Τής Ελλάδος
- 4) Του Βυζαντίου
- 5) Του Άγ. Ρωμαϊκού Κράτους

βάζεται όμως εύκολα. Γιατί δεν γράφης σε μιá μεριά.

Βρυδολάκη Άννα Γ' Δημ. Σχολείον. Μικρούλά μας σε εύχαριστούμε. Τό ποιημάτσκι σου θά δημοσιευθή.

Δοντάκη Σταύρον διπεψήφιον Θεολογίας. Πολύ καλή ή έκθεσις σου. Χιωτάκη Μιχ. Ε' Β'. Γ. Α. Χ.

Φαίνεται προδιάθεση. Θέλει διόρθωμα τό ποιημάτσκι σου.

Μπούγκλη Σόνιαν Στ'. β. Γ. Θ. Χ. Καλά τά θέματα.

Καλογεράκη Ρένα Εβ' Γ. Θ. Χ. Καλά τά ανέκδοτα.

Γαλάκη Άννουλα Ε Σ. Χ. Καλό τό ποιημάτσκι σου.

Φραντζεσκάκη Ειρήνη Ζβ'. Γ. Θ. Χ. Όχι επίκαιρο πλέον. Στείλε άλλο.

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΜΕ ΚΑΘΕ ΜΕΓΑΛΟΠΡΕΠΕΙΑ καὶ ἐθνικὸ παλμὸ πέρασε καὶ ἐφέτος ἡ 25 Μαρτίου. Εἶναι τόσο βαθειὰ ριζωμένη στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας, ὥστε κάθε χρόνο γίνεται καὶ τρανότερη καὶ ἐνδοξότερη. Τὰ σχολεῖα δημοτικὰ καὶ Γυμνάσια στὸν ἑορτασμὸ τῆς 25 Μαρτίου εἶχαν πάλι τὸν πρῶτο λόγο στὶς παρελάσεις, στὶς στέψεις τῶν μνημείων, στὶς γιορτὲς καὶ παραστάσεις καὶ στὶς πόλεις καὶ στὴν ὕπαιθρο.

Σημειώνομε ξεχωριστὰ τὸ ἀρενωπὸ καὶ ἀγέρωχο παράστημα τῶν ἀγοριῶν καὶ κοριτσιῶν κατὰ τὴν παρέλαση πρὸ τῶν ἐπισήμων. Ὅλοι ἐξεφρόζοντο ἐνθουσιωδῶς καὶ καταχειροκροτοῦσαν τὸ ἕνα σχολεῖο κατὰ τὸν ἄλλον, τὰ ὁποῖα τὸ ἕνα ἤτο καλύτερο ἀπὸ τὸ ἄλλο ποὺ δὲν μποροῦσε κανεὶς νὰ βοῆ ψεγάδι οὔτε στὸ βᾶδισμα οὔτε στὸ παράστημα καὶ τὸ φρόνημα. Ἀπὸ τὶς σχολικὰς ἑορτὲς σημειώνομε τοῦ Β' Γυμνασίου Χανίων ποὺ ἔγινε στὸν περίβολό του τὴν 24 Μαρτίου μέσα σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἑορταστικοῦ διακόσμου. Τὴν ἑορτὴ ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας του ὁ ὑπουργὸς Γενικὸς Διοικητῆς Κρήτης κ. Κωνιωτάκης, ὁ ὁποῖος καὶ διὰ μακρῶν ὠμίλησεν πρὸς τοὺς μαθητὰς μὲ τὴν πειστικότητα καὶ τὴν γλαφυρότητα ποὺ τὸν διακρίνει, περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀθανάτου ἑλληνικοῦ πνεύματος ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἡ χορωδία τοῦ Γυμνασίου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς καθηγήτριας τῆς Μουσικῆς δίδος Λαγουδάκη ἐτραγουδῆσε ἐθνικὰ μελωδικὰ ἄσματα τὰ ὁποῖα πραγματικὰ συνεκίνησαν Ὁ καθηγητῆς κ. Καβουλάκης ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, καὶ πολλοὶ μαθητὰὶ ἀπήγγειλαν ποιήματα ἰδικῆς τῶν ἐμπνεύσεως καὶ συνθέσεως. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς σεμνῆς καὶ κατανυκτικῆς ἑορτῆς ὁ ἀκούραστος Γυμνασιάρχης κ. Κακαβελάκης προσέφερε γλυκὰ εἰς τοὺς παρευρεθέντας καθηγητὰς καὶ λοιποὺς προσκελημένους.

Ἐξαιρετικὴ ἦτο καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Γυμνασίου Θελέων Χανίων μὲ τραγούδια, ἀπαγγελίες καὶ λόγους

σὲ ἕνα ἔντονο πατριωτικὸ τόνο καὶ παραλήρημα ἐνθουσιασμοῦ τῶν μαθητιῶν, οἱ ὁποῖες ἔδειξαν γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ πόσο νοιώθουν τὴν 25 Μαρτίου καὶ πόσα λεπτὰ συναισθήματα τοὺς γεννᾷ ὁ ἑρχομὸς τῆς.

Τοῦ Α' Γυμνασίου Ἀρρ. Χανίων, ὅπως κάθε χρόνο, ἡ ἑορτὴ γιὰ τὴν μεγάλην μας ἐθνικὴ ἐπέτειο ἦτο πανηγυρικὴ μὲ θεατρικὴν παρουσίασιν καὶ πατριωτικὰ σκέτς, εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Γυμνασίου. Ἡ Γαλλικὴ Σχολὴ ἐῴρτασε ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς τὴν μεγάλην ἐπέτειον μὲ τραγούδια, λόγους καὶ ἀπαγγελίες, ὅλα πλήρη ἀπὸ πατριωτικὸ παλμὸ καὶ ξεχείλισμα ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ μεγαλείου. Καὶ ὅλα τὰ Ἰδιωτικὰ Γυμνάσια τῶν Χανίων, ὅπως καὶ τὰ Δημοτικὰ δὲν ἔσβησαν καθόλου εἰς πατριωτικὰς ἐκδηλώσεις καὶ μεγαλειώδεις ἐμφανίσεις. Πληροφροσούμεθα δὲ ἀπὸ τὸν τύπον ὅτι καὶ ὅλα τὰ Γυμνάσια τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Κρήτης κατεῖχον τὰ σκῆπτρα τοῦ πατριωτικοῦ καὶ ἑορταστικοῦ τόνου, πολὺ παρήγορα σημεῖα διὰ τὸ μέλλον τῆς Φυλῆς μας, ἡ ὁποία στηρίζει τὰς ἐλπίδας τῆς εἰς τὴν νεολαίαν τῆς.

ΔΕΝ ΜΑΣ ΕΓΡΑΨΑΝ ΑΚΟΜΗ οἱ ἀνταποκριταὶ μας διὰ τὴν κίνησιν τοῦ περιοδικοῦ εἰς τὸ Γυ-

μνάσιόν τους μὲ τὴν νέαν του ἐμφάνησιν. Τοὺς ἐγράψαμε γράμματα καὶ περιμένομε τὴν ἀπάντησίν τους καὶ γιὰ τὴν κίνησιν τοῦ περιοδικοῦ καὶ γιὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν χρημάτων, τὰ ὁποῖα καθυστεροῦν. Δυστυχῶς τὸ περιοδικὸν μὲ τὰ νέα του ἔξοδα δὲν μπορεῖ νὰ κινηθῇ εὐχερῶς ἂν δὲν ἀποσταλοῦν τὰ καθυστερούμενα. Περιμένομε λοιπὸν σχετικὸ γράμμα ἀπὸ τοὺς ἀνταποκριτὰς μας γιὰ νὰ κανονίζομε καὶ τὸν ἀριθμὸν φύλλον τὰ ὁποῖα θὰ τυπώσωμεν.

ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕ καὶ πάλιν τὰς ἀπόψεις μας καὶ τοὺς ὅρους τῆς συνεργασίας. Τὰ θέματα θὰ εἶναι σύντομα καὶ ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ τῆς κόλλας γραμμένα μὲ καθαρά καὶ εὐανάγνωστα γράμματα. Προτιμοῦμε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐλεγχθῆ καὶ ἐγκριθῆ ἀπὸ καθηγητὰς. Ἐπίσης τὰ πρωτότυπα καὶ τὰ μαθητικά. Ἀπὸ πολλοὺς λαμβάνομε πολλὰ θέματα, θὰ ἦταν προτιμότερο νὰ γράφουν ἕνα κοί νὰ τὸ προσέξουν πολὺ. Εἰς τὰ ποιήματα οἱ περισσότεροὶ ὑστεροῦν. Πρὶν γράψουν νὰ μελετήσουν τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ποίησιν, τὸ μέτρο, τὴν στιχορραγίαν κλπ. Τὸ ποίημα νὰ μὴ νομίζει ὁ καθένας πὼς εἶναι καὶ δουλειά του, χωρὶς νὰ μελετήσῃ προηγουμένως ποιητὰς καὶ νὰ ἔχει ἀσχοληθῆ μὲ τὴν λογοτεχνίαν.

ΠΕΡΙΜΕΝΟΜΕ πλουτισμὸν τῆς πνευματικῆς σελίδας, μὲ ἀσκήσεις καὶ προβλήματα, tests κ.λ. π. Ζητήσατε τὴν βοήθειαν τῶν καθηγητῶν σας. Περιμένομε ἀκόμη σατιρικά ποιηματάκια καὶ εὐθυμα μαθητικά ἀνέκδοτα ὄχι συνηθισμένα κοῖ ἄνοστα, ἀλλὰ μὲ πνεῦμα καὶ πρωτοτυπία.

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ λόγῳ τῶν διακοπῶν τοῦ Πάσχα θὰ κυκλοφορήσῃ μετὰ τὰς ἑορτὰς. Θὰ εἶναι ἀφιερωμένο εἰς τὴν Πασχαλινὴν ἑορτὴν τῆς ἀνοίξεως. Θὰ περιένομεν σχετικὰς συνεργασίας καὶ ποιήματα. Ἐν τῷ μεταξύ, ἐπειδὴ θὰ δοθῇ καιρὸς θὰ μπορέσῃ κάθε ἀναγνώστης καὶ ἀναγνώστριά μας, νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον τυχὸν θὰ χρεωσῆται, οὕτως ὥστε μετὰ τὸ Πάσχα νὰ συνεχίσωμεν ἀπόσκοπα τὸ ἔργον μας.

Η ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΗΧΩ,

ΕΥΧΕΤΑΙ

Εἰς τοὺς ἀναγνώστας

καὶ ἀναγνώστριάς τῆς

ΚΑΛΟ

ΠΑΣΧΑ

Μία άποψις τῶν Χανίων με τόν κόλπον τῆς Σούδας.
Ἡ φωτογραφία ἐλήφθη ἀπό ἀεροπλάνου.

V M I